

**ESPOO
ESBO**

Toisen asteen koulutuksen arviointiraportti 2023

Sisällys

Sisällys.....	2
1. JOHDANTO	3
1.1 ARVIOINNIN TAVOITE	3
1.2 TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN JA NUORISOPALVELUJEN TULOYKSIKKÖ	3
1.3 TOIMINTAYMPÄRISTÖ 2023	3
2. LUKIOKOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN	5
2.1 ESPOO-TARINAN TOTEUTUMINEN JA TULOYKSIKÖN TAVOITTEET	5
2.2 LUKIOKOULUTUKSEN VISIO	7
2.3 PÄÄKAUPUNKISEUDUN OPISKELIJAKYSELY 2023.....	8
2.4 MUUT KYSELYT	14
2.5 JATKO-OPINTO- JA TYÖELÄMÄTAIDOT	17
2.6 KANSAINVÄLISYYS.....	19
2.7 KESTÄVÄ KEHITYS.....	20
2.8 HANKKEET	21
3. LUKIOKOULUTUKSEN TILASTOT JA TUNNUSLUVUT	23
3.1 LUKIOON HAKEMINEN JA LUKIOIHIN VALITUT UUDET OPISKELIJAT	23
3.2 LUKIOIDEN OPISKELIJAMÄÄRÄT	25
3.3 LUKIOKOULUTUKSEN KESKEYTTÄMINEN	26
3.4 YLIOPIILASKIRJOITUSTEN TULOKSET	27
3.5 JATKO-OPINTOIHIN SJOITTUMINEN	27
4. OPPIVELVOLLISUUDEN LAAJENTUMISEN TOTEUTUMINEN.....	28
5. LUKIOKOULUTUKSEN MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ	29
6. ARVIOINTITIEDON HYÖDYNTÄMINEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESSÄ.....	31

1. JOHDANTO

1.1 ARVIOINNIN TAVOITE

Lukiolain (714/2018) 56 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa järjestämänsä koulutuksen laadusta ja laadunhallinnan jatkuvasta kehittämisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua säännöllisesti ulkopuoliseen toimintansa ja laadunhallintajärjestelmiensä arviointiin. Koulutuksen järjestäjän tulee julkistaa järjestämiensä arviointien keskeiset tulokset. Oheinen arviointiraportti koskee Espoon kaupungin suomenkielisen lukiokoulutuksen osuutta.

Toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikkö kerää kalenterivuositain monipuolisesti niin laadullisia kuin määrällisiä arviointitietoja, ja vuodenvaihteen jälkeen koottavassa arviointiraportissa julkaistaan näistä tiedoista keskeiset. Tavoitteena on arvioida ja kehittää koulutuksen laatua. Raportissa julkaistaan keskeisiä nuorten koulutusta ja hyvinvointia kuvaavia tietoja, ja siksi raportti ei sisällä henkilöstöön tai talouteen liittyviä arviointitietoja, jotka ovat saatavilla muissa julkaisuissa.

1.2 TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN JA NUORISOPALVELUJEN TULOSYKSIKKÖ

Tulosityksikkö koostuu nuorisopalvelujen sekä toisen asteen koulutuksen palvelualueista. Tulosityksikön kolme tehtäväkokonaisuutta ovat: lukiokoulutuksen järjestäminen ja johtaminen, kaupunkitasoisen toisen asteen koulutuksen koordinointi mukaan lukien perusopetuksen jälkeinen oppivelvollisuus sekä nuorisopalvelut.

1.3 TOIMINTAYMPÄRISTÖ 2023

Lukioiden hakijamäärät kasvavat vuosi vuodelta Espoossa; lukiokoulutusta arvostetaan, ja Espoon lukiot ovat tunnettuja hyvistä tuloksistaan laadukkaana oppimisen lukioina. Opetushallitus myönsi loppuvuodesta 2022 Espoon suomenkielisille päivälukioille laatu- ja saavutettavuusrahaa lukiokoulutuksen kehittämiseen; 2023 tämä on näkynyt lukioilla aktiivisena kehittämisenä ja ennakkoluulottomana kokeilemisena, jonka tavoitteena on lukioyhteisön hyvinvointi ja oppimisen laadun kehittäminen.

Lukiokoulutuksen palveluverkkoselvitystä päivitettiin syksyllä 2023. Selvityksessä kuvattiin Espoon lukiokoulutuksen nykytila sekä esitettiin skenaarioita palveluverkon kehittämiseksi. Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi syyskuussa Länsi-Espoon lukion tarveselvityksen.

Espoon lukioverkko uudistui syksyllä, kun Kaitaan lukion nimi vaihtui 1.8.2023 Matinkylän lukioksi ja lukio siirtyi alkuvuodesta 2024 uudisrakennukseen Matinkylän keskustaan.

Ukrainan sodan tilanne vaikuttaa monella tapaa nuorten elämään myös Suomessa. Espoon lukioilla on ahkerasti osallistuttu Krivyi Rihin ystävyyskoulujen tukemiseen, ja tapaamisia on järjestetty lukiolaisten välillä internetin välityksellä. Lukiolaiset ovat myös keränneet apua Ukrainaan, sekä osallistamalla yleisiin keräyksiin että järjestämällä omia keräyksiä.

Maahanmuuttotaustaisten nuorten määrä Espoon lukioissa on kasvanut selvästi viime vuosina. Espoon lukioissa äidinkielenään jotain muuta kuin suomea tai ruotsia puhuu 12,2 % (2022: 11,5 %)

opiskelijoista. Lukioissa puhutaan äidinkielenä 76 eri kieltä (20.9.2023) (Taulukko 1).

Taulukko 1. Espoon kaupungin suomenkielisissä lukioissa 30 eniten puhuttua äidinkieltä (20.9.2023).

Äidinkieli	Ikm	Äidinkieli	Ikm	Äidinkieli	Ikm
suomi	5675	espanja	23	bengali	9
venäjä	128	tagalog, pilipino	22	romania	9
arabia	83	turkki	20	hindi	8
viro	65	dari	16	vietnam	8
somali	51	kiina	16	italia	7
ruotsi	48	unkari	16	ranska	7
englanti	46	persia	15	thai	7
kurdi	40	urdu	13	ukraina	7
albania	35	viittomakieli	12	amhara	6
mandarin	33	saksa	11	tamili	6

Opetushallituksen rahoittama Ohjauksella onnistumisiin -hanke päättyi Espoon lukiokoulutuksessa marraskuussa 2023. Hankkeessa selvitettiin maahanmuuttotaustaisten lukiolaisten menestyksekkäiden lukio-opintojen edellytyksiä, ja todettiin, että yksi hankalista kohdista on, etteivät huoltajat pääsääntöisesti tunne lukiokoulutusta kovin hyvin, elleivät he ole käyneet koulujaan Suomessa. Tämän takia Ohjauksella onnistumisiin -hankkeessa laadittiin monikielinen tietopaketti lukiokoulutuksesta, joka valmistui selkeällä suomella elokuussa, ja käännettiin kymmenelle kielelle. Tietopaketti löytyy Espoon kaupungin kotisivuilta ja on siten kaikkien saavutettavissa.

On aivan ilmeistä, että tuen tarve lukioissa on kasvanut – tai ainakin tuen tarve tunnustetaan paremmin kuin aiemmin. Osin tämä saattaa johtua koronavuosista etäopetuksineen ja muine haasteineen, osin lisääntyneestä ruutuajasta ja vähentyneestä lukemisesta (molemmat koskevat kaikenikäisiä kansalaisia), mutta myös siitä, että oppivelvollisuuden laajentumisen myötä oppivelvollisten lukiolaisten tukeen ja ohjaukseen tulee kiinnittää enemmän huomiota.

Syksyllä 2023 Opetushallitus jakoi hakemuksesta lukiokoulutuksen tukeen liittyvälle hankkeelle lukuvuodelle 2024–2025. Hakuasiakirjat laadittiin yhteistyössä lukioiden johdon, erityisopettajien, kehittäjäopettajien ja muiden aktiivisten lukio-opettajien kanssa.

Espoolaisissa lukioissa on runsaasti aktiivisia nuoria, jotka edistävät uutta ja parempaa maailmaa meille kaikille, ja harjoittelevat erilaisissa tehtävissä työelämätaitoja. Lukiokoulutuksessa nämä aktiiviset lukiolaiset ovat näkyneet mm. Pyöreän pöydän ja Nuorisovaltuuston toiminnassa, jossa nuoret osallistuvat kaupungin päätöksentekoon. Lisäksi opiskelijakunnat ovat järjestäneet lukioille monenlaista toimintaa; loppuvuodesta 2023 korostui presidenttiehdokkaiden vierailut lukioilla. Runsaaseen lukioiden opiskelijatoimintaan pääsee kurkistamaan myös lukioiden podcasteissa ja vlogeissa, tutoreiden Instagram-tileillä ja muualla, missä nuoret internetissä viettävät aikaa.

2. LUKIOKOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

2.1 ESPOO-TARINAN TOTEUTUMINEN JA TULOSYKSIKÖN TAVOITTEET

Espoon kaupungin suomenkielisen lukiokoulutuksen kehittämisen lähtökohtana ovat valtakunnalliset lukiokoulutusta ohjaavat lait, asetukset ja määräykset, kuten opetussuunnitelman perusteet (LOPS2021) sekä valtuustokauden tavoitteet ja Espoo-tarinasta johdettu KOTO-tarina.

Vuonna 2023 toisen asteen koulutuksen palvelualueen strategiset tavoitteet raportoitiin tuloskorteilla osana suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikköä. Lukiokoulutuksen tavoitteet liittyvät valtuustokauden seuraaviin tavoitteisiin: Espoo on oppimisen ja sivistyksen kärkikaupunki, Espoo on Suomen paras kotouttaja, Espoon on taloudellisesti kestävä ja verotukseltaan kilpailukykyinen.

Kaupunkitasoisesti seurattavat tavoitteet

1. Espoossa ylioppilastutkinnon tulokset ovat Suomen kärkeä. Oppimistuloksia mitataan yo-tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden kaikkien kokeiden¹ keskiarvolla, tavoitteena valtakunnallista keskiarvoa korkeampi tulos. Keväällä 2023 keskiarvo oli 4,8 (valtakunnallinen keskiarvo 4,3) ja syksyllä 2023 puolestaan 4,4 (valtakunnallinen keskiarvo 4,0). (L=7, E=6, M=5, C=4, B=3, A=2, I=0). Kevään 2023 tutkintokerralla 66 %:lla valmistuneista oli yo-tutkinnon arvosana yli valtakunnallisen keskiarvon ja syksyn tutkintokerralla valmistuneista vastaava luku oli 64 % (tavoite > 60 %). Vuoden 2023 keväällä valmistui Espoon suomenkielisistä lukioista 1232 ja syksyllä 256 ylioppilasta.

2. Maahanmuuttotaustaisten (äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvien) nuorten opiskelun tukeminen on ollut Espoon lukiokoulutuksen keskeisiä toiminnan kehittämisen kohteita myös vuonna 2023. Tavoitteena on ollut nostaa vieraskielisten lukiosta valmistuneiden osuutta vieraskielisten vastaavaan ikäryhmään verrattuna. Keväällä 2023 vieraskielisiä 18–19-vuotiaita valmistui Espoon suomenkielisistä lukioista 93 ylioppilasta (K22=90). Tämä oli 7,3 % (K22=7,0 %) vieraskielisten ikäluokasta (ikäluokka laskettu 31.12.2022 tilanteesta). Suomenkielisiä valmistui lukiosta keväällä 2023 vastaavasti 20 % suomenkielisten ikäluokasta. Syksyllä 2023 vieraskielisiä valmistui Espoon lukioista 32 (S22=23). Tämä oli 2,3 % vieraskielisten 18–19-vuotiaiden ikäryhmästä (S22= 1,9 %). Vieraskielisten lukiosta valmistuneiden osuus on siis kasvussa.

3. Lukiokoulutuksen tärkeänä tavoitteena on vahvistaa lukiolaisten mahdollisuuksia vaikuttaa opiskeluympäristönsä ja lukionsa toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaa itseään koskevien päätösten valmisteluun. Espoon lukioiden opiskelijakuntien hallitusten muodostaman Pyöreän pöydän toiminta tukee tätä vaikuttamistyötä Espoossa. Pyöreä pöytä on Espoon nuorisovaltuuston alainen elin, jonka jäsenenä ovat kaikkien lukioiden puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat. Pyöreän pöydän tulee säädöksen mukaan kokoontua kahden kuukauden välein sekä laatia itselleen toimintasuunnitelma sekä -kertomus.

4. Vuoden 2023 aikana Pyöreän pöydän tapaamisia oli kevätlukukaudella kaksi ja syyslukukaudella kolme. Lokakuussa pidettiin nk. huippukokous, johon oli kutsuttu kaikkien Espoon kaupungin lukioiden opiskelijakunnan hallitukset. Tilaisuuteen osallistui opiskelijoiden lisäksi toimialajohtaja, toisen asteen ja nuorisopalvelujen johtaja, koulutuspalvelupäällikkö sekä lukiorehtori. Lukiolaisten osallistumiskertoja oli vuoden 2023 aikana yhteensä 118 ja toimintaan on osallistunut kaikki Espoon lukiot.

Nuorisopalvelut ja toisen asteen koulutus laativat yhdessä alkuvuodesta 2023 Pyöreän pöydän

---

¹ Keväällä 2022 toteutetun tutkintouudistuksen myötä poistui luokittelu pakollisista ja valinnaisista kirjoitettavista kokeista. Aikaisemmin seurattiin pakollisien aineiden suorituksia.

toiminnanohjaussuunnitelman, jota hyödynnettiin aktiivisesti vuoden kokouksien järjestelyissä.

5. Opiskelijoiden osallisuuden kokemusta arvioidaan vuosittain toteutettavalla PKS-kyselyn kysymyksellä: "Voin vaikuttaa halutessani lukioni asioihin (esim. juhlat, ryhmäytyminen, lukuvuoden lomat ja työskentelyajat, kansainväliset projektit)." Vuoden 2023 tulos (3,2) on pysynyt edellisen vuoden tasolla (2022=3,2), asteikolla 1-4 (jossa 4=paras). Kuva 3.

Tulosityksissä seurattavat tavoitteet

1. Toisen asteen koulutuksen tavoitteena on tukea nuorten jaksamista ja hyvinvointia vahvistamalla nuorten osallisuutta ja kehittämällä yhteisöllisyyden toimintakulttuuria. Tavoitteen toteutumista seurataan PKS-kyselyn kysymyspatteristolla. Yhteisöllisyys ja vaikuttamismahdollisuudet ovat vahvistuneet vuosien 2020–2023 aikana (Kuva 5). Väittämiä arvioidaan asteikolla 1–4, jossa 4 on täysin samaa mieltä.

-En ole yksinäinen lukiossani ka=3,5 (2022=3,5)

-Lukiossani on hyvä yhteishenki ka=3,2 (2022=3,1)

-Lukiossani järjestetään riittävästi yhteisöllisyyttä tukevia tapahtumia ka=3,2 (2022=3,1)

-Lukiossani minua rohkaistaan ilmaisemaan omia mielipiteitäni ka=3,2 (aikaisempina vuosina eroteltu opiskelijat ja opettajat sekä muu henkilökunta).

2. Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijoiden valmiuksia maailmankansalaisuuteen sekä eettisesti kestävään ja vastuulliseen toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030. Tämä tavoite mielessä Espoossa on suunniteltu kaikille lukiolaisille tarkoitetut yhteiset kahden opintopisteen laajuiset Kohti lukio-opintoja (TO01) sekä Kestävä tulevaisuus (TO02) temaattiset opintojaksot. Tulosityksikön omissa tavoitteissa seurattiin vuoden 2023 aikana näiden opintojen suorituksia ja arvioitiin niistä saatavaa hyötyä opiskelijoille.

Palautteessa opiskelijat (n=947) arvioivat lukiokohtaisesti toteutettavan TO01-opintojakson hyödyn olevan 6,5 (asteikko 0–10). Tuloksista on tehty lukiokohtaiset raportit, jotka on toimitettu lukioille.

Kestävä tulevaisuus -opintojakso kehitettiin Espoossa, nuorisovaltuuston v.2020 tekemän kannanoton pohjalta. Siinä peräänkuulutettiin eheämpää kokonais kuvaa kestävän kehityksen opetukseen ja kestävän elämäntavan ymmärryksen lisäämiseen ja omaksumiseen nuorten arjessa. TO02-opintojakson sisällöt toteutettiin espoolaisten opettajien toimesta. Suorituksia on kuitenkin tullut vuoden 2022 ja 2023 vain muutamia.

Eri oppiaineissa toteutettavaa kestävän tulevaisuuden opetusta on selkeytetty vuonna 2022 alkaneessa OPH:n rahoittamassa toisen asteen ilmasto- ja kestävyyskasvatuksen hankkeessa, jota on toteutettu Otaniemen lukiosta käsin vuoden 2023 aikana. Hankkeessa on luotu toimintakortteja, joiden tavoitteena on käsitellä kestävää tulevaisuutta eri opintojaksoissa. Tällä pyritään luomaan lukioyhteisön jaettu näkemys ilmasto- ja kestävyysteemojen opiskelusta ja hahmottaa kestävän tulevaisuuden teemoja oppiaineiden sisällä ja eri aineiden välillä.

3. Kolmantena tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttotaustaisten nuorten kotouttamista kehittämällä S2-opetusta Espoossa, tätä varten laadittavan suunnitelman pohjalta. Suunnitelmaa on työstetty aktiivisesti eteenpäin vuoden 2023 aikana erityisesti äidinkielen ja S2-kehittäjäopettajan toimesta.

On valmisteltu S2-opetukseen liittyviä espoolaisia linjauksia, tunnistettu S2-ylioppilaskirjoitusten tulevia muutoksia ja päivitetty harkinnanvaraisen haun kielikokeita (nämä pidetään Espoossa keskitetysti kaikille niille harkinnanvaraisille hakijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi tai ruotsi ja joiden opetuskielen taitoa ei voida kiistatta osoittaa). On tunnistettu lisäkoulutuksen tarve äidinkielen ja S2 -opettajien osaamisen varmistamiseksi ja kehittämiseksi ja koulutus on suunniteltu pidettäväksi keväälle 2024.

Oman äidinkielen ja oman uskonnon opetuksen järjestäminen on siirtynyt vuoden 2023 aikana monikulttuurisilta opetuspalveluilta toisen asteen koulutuksen palvelualueelle. Ohjauksella onnistumisiin -hankkeessa vahvistettu maahanmuuttotasaustaisten nuorten ohjausta. Lukion vuonna 2023 aloittaneista vieraskielisiä opiskelijoita oli 11,5 %. Espoon lukioissa äidinkielenään jotain muuta kuin suomea tai ruotsia (=vieraskielinen) puhuu 12,2 % opiskelijoista (797 opiskelijaa). Lukioissa puhutaan äidinkielenä 76 eri kieltä, joista suurin vieraskielisten ryhmä on venäjä (128 opiskelijaa) (20.9.2023). Suomi toisena kielenä opiskelijoita on suomenkielisessä lukiokoulutuksessa 6,2 % opiskelijoista.

2.2 LUKIOKOULUTUKSEN VISIO

Lukiokoulutuksen visio ja missio vuosille 2023–25 laadittiin yhdessä rehtoreiden kanssa alkuvuonna 2022 KOTO-tarinan pohjalta (Kuva 1).

Lukiokoulutuksen tavoitteena Espoossa on laajassa yhteistyössä varmistaa nuoremme hyvinvointi ja laadukkaan oppimisen edellytykset kestävästi nyt ja tulevaisuudessa: *“Rakennamme yhdessä siltaa nuorten tulevaisuuteen”*. Yhteisöllisyyttä ja yhteistä tavoitetta vahvistetaan lukiokoulutuksen markkinoinnissa ja viestinnässä (kts. luku 5), mm. sloganille ”Meidän lukio”. Ydintehtävät ovat viraston diaesityksessä näkyvillä useissa yhteistyöpalaverissa.

Alla on esitetty Espoon lukiokoulutuksen ydintehtävät ja tavoitteet oppimisen, hyvinvoinnin ja kotouttamisen teemojen alla. Näiden tavoitteiden toteutumista kuntatasolla seurataan ja raportoidaan tulosyksikön tuloskorttien avulla ja kyselyiden (mm. PKS-kysely) avulla. Lukiot asettavat näiden pohjalta omat lukiokohtaiset tavoitteensa lukuvuosisuunnitelmaan.

The infographic is a yellow rectangular graphic with a green and white geometric design on the right and bottom-left corners. It features the Espoo logo in the top left and the text 'ESPOON LUKIOT' in the bottom right. The content is organized into three sections, each with a heading and a paragraph of text.

1. Oppiminen

Espoon lukioissa opiskelu on monipuolista, mielekästä ja motivoivaa. Opetus ja oppimisympäristöt ovat laadukkaita ja kestäväää tulevaisuutta edistäviä. Huomioimme opintojen suunnittelussa opiskelijoiden erilaiset tarpeet sekä heidän jatko-opintotavoitteensa. Opiskelijoiden opiskelunvalmiuksia ja akateemista kielitaitoa vahvistetaan oikea-aikaisella palautteella, ohjauksella ja tuella.

2. Hyvinvointi

Lukioissamme opiskelijat kehittävät koulua yhdessä henkilökunnan kanssa. Kohdatuksi ja kuulluksi tuleminen, turvallisuudentunne, kokemus yhteisöön kuulumisesta sekä yhdessä tekeminen lisäävät koko yhteisön hyvinvointia ja tukevat oppimista sekä kestäväää tulevaisuutta. Vahvistamme opiskelijoidemme uskoa omaan kykyihinsä, jatko-opintomahdollisuuksiinsa ja valoisein tulevaisuudennäkymiin.

3. Kotouttaminen

Espoon lukiot ovat monikulttuurisia yhteisöjä, joihin kaikkien on helppo kuulua. Edistämme yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja sosiaalista kestäväää tulevaisuutta kaikessa toiminnassamme. Vahvistamme eri kieli- ja kulttuuritaustaisten opiskelijoiden monipuolista kielellistä osaamista ja opiskelutaitoja.

Kuva 1. Espoon lukiokoulutuksen ydintehtävät.

Pyöreän pöydän toimintasuunnitelmaan valitaan opiskelijakunnan hallitusten ehdotusten perusteella KOTO-tarinasta johdettu kehittämiskohde vuodelle 2024.

2.3 PÄÄKAUPUNKISEUDUN OPISKELIJAKYSELY 2023

Marraskuussa 2023 järjestettiin pääkaupunkiseudun 2. vuosikurssin lukiolaisille yhteinen PKS-kysely, joka on toteutettu vuodesta 2019 lähtien. Kyselyyn vastasi 1255 Espoon 2. vuosikurssin opiskelijaa kaikista suomenkielisistä lukioista (vastausprosentti 59 %). Pääkaupunkitasolla kyselyyn vastasi 2513 opiskelijaa. (Vantaa n=937, Kauniainen n=156). Helsinki osallistuu kyselyn seuraavan kerran vuonna 2024.

PKS-kyselyn tuloksia hyödynnetään tuloskorteissa mittareina niin kaupunkitasoisesti seurattavien kuin myös tulosyksikön omien tavoitteiden osalta. Kyselyn avulla toisen asteen palvelualue sekä lukiot saavat tärkeää tietoa johdon tueksi muun muassa siitä, miten Espoona toteutuu lukiokoulutuksen toiminnassa.

Kysely koostui neljästä osiosta (Oma oppiminen, lukioyhteisö, opiskeluympäristö sekä ohjaus, tuki ja arviointi). Tuloksia vertailtiin muihin pääkaupunkiseutujen tuloksiin sekä edellisen vuoden tuloksiin. Arvosana-asteikko kyselyssä oli 1–4, jossa 4 on paras (täysin samaa mieltä) ja 1 huonoin (täysin eri mieltä). Tulokset on pyöristetty kymmenesosan tarkkuuteen.

Alla olevissa tuloksissa on mukana Mattlidens gymnasiumin tulokset (n=165) Tähän arviointiin on laskettu jokaisen osion kohdalle onnistumisprosentti sen perusteella, onko Espoon tulokset yhtä suuria tai korkeampia kuin pks-keskiarvo. Lisäksi on laskettu aikavertailulle (vv.2023–22) onnistumisprosentti. Mitä useamman osion kysymyksen tulos on yhtä suuri tai parempi kuin edellisen vuoden tulos, sitä suurempi on onnistumisprosentti.

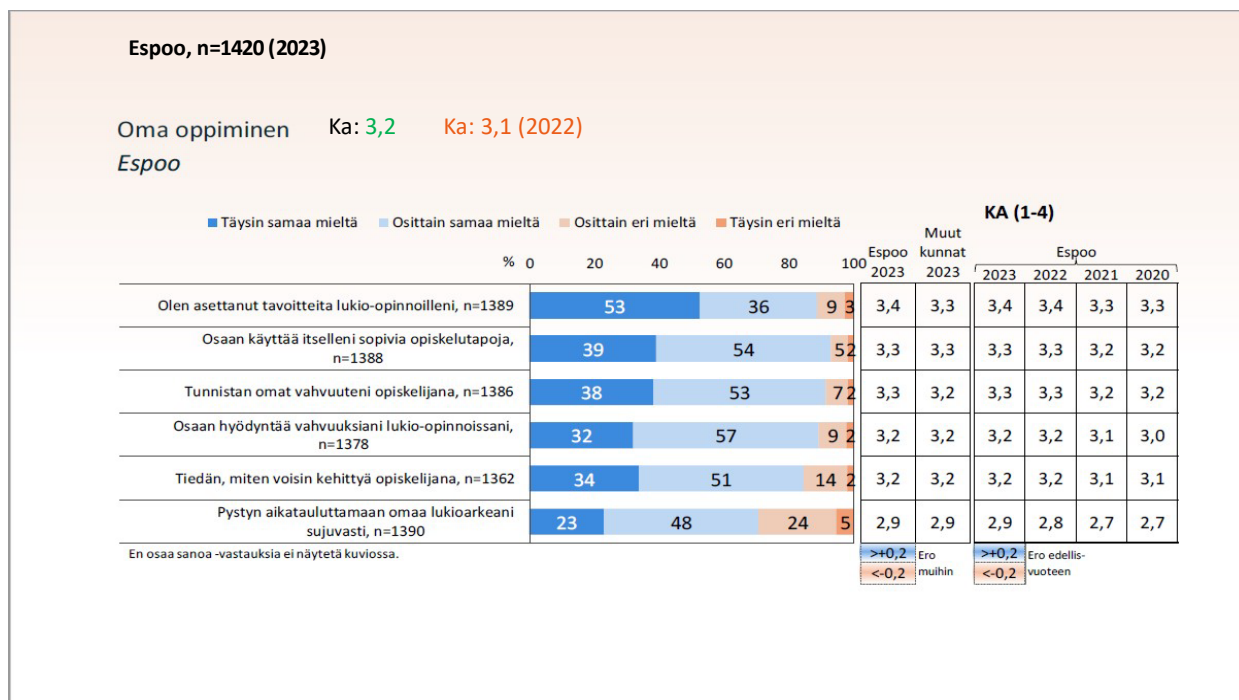
Oma oppiminen

Osiossa tarkastellaan opiskelijan oppimiseen liittyviä taitoja. Osiossa Espoon tulokset (2023=3,2) ovat olleet nousujohteiset viime vuosien aikana (2022=3,1, 2021=3,0). Keskiarvo on sama kuin vertailukunnilla. Suurimmaksi haasteeksi oppimisen kannalta opiskelijat kokevat kyselyn perusteella ajanhallinnan, joskin tulokset ovat nousseet viime vuodesta. Kysymykseen: “Pystyn aikatauluttamaan omaa lukioarkeani sujuvasti” oli Espoon keskiarvo 2,9 (2022=2,8, 2021: 2,7). Tilanne on sama myös vertailukunnissa. Kuva 2.

Jokaisen kysymyksen kohdalla ero oli alle 0,2 vertailtaessa muihin kuntiin tai edellisvuoden tuloksiin.

Kaikissa osion kysymyksissä Espoon tulokset olivat yhtä hyvät tai paremmat kuin naapurikunnilla (Vantaa ja Kauniainen); erojen ollessa kuitenkin erittäin pieniä. Tämä oli vastausten perusteella Espoon vahvin osa-alue: Vertailtaessa tuloksia pks-seudun muihin kuntiin oli jokainen kysymys joko yhtä hyvä tai parempi, kuin Vantaalla ja Kauniainsissa (onnistumisprosentti 100). Tilanne oli sama kun vertailtiin Espoon tuloksia edellisen vuoden tuloksiin (onnistumisprosentti 100) (Kuva 8).

Kuva 2. Osa-alueen Oma oppiminen Espoon lukioiden keskiarvot verrattuna muihin kuntiin (Kauniainen ja Vantaa) sekä edellisiin vuosiin (2022, 2021 ja 2020).

Lukioyhteisö

Tässä osiossa kartoitetaan opiskeluyhteisön sosiaalisia tasoja opiskelijan kokemana. Tämä osio sai kyselyn korkeimmat pisteet (3,3). Luku on sama kuin edellisenä vuonna ja sama kuin vertailukunnilla. Tämän osion kysymyksiä käytetään kouluterveyskyselyn ohella mittareina, kun seurataan opiskelijan hyvinvointia sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemusta. Tulokorttitavoitteiden seuranta on esitelty kuvassa 5. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemukset ovat vastausten perusteella vahvistuneet koronaa edeltävää aikaa positiivisemmiksi.

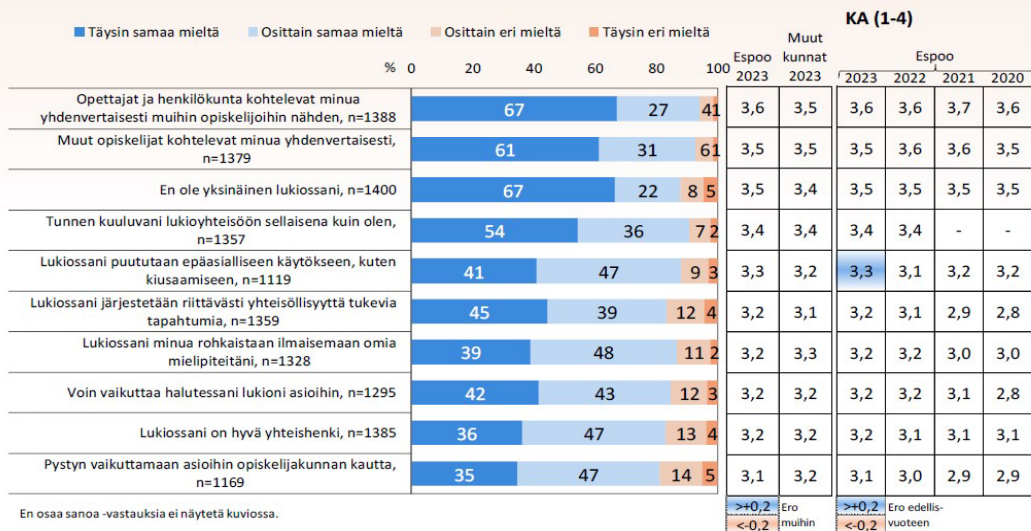
Lukioyhteisö-osion paras tulos (3,6) tuli kysymykseen ”Opettajat ja henkilökunta kohtelevat minua yhdenvertaisesti muihin opiskelijoihin nähden”.

Nuoret Espoon lukioissa kokevat kuitenkin mahdollisuutensa vaikuttaa asioihin opiskelijakunnan kautta paremmiksi nyt (3,1) kuin muutama vuosi aikaisemmin (2020 ja 2021=2,9). Kuva 3.

Vertailtaessa tuloksia pks-seudun muihin kuntiin oli kahdeksan kysymystä kymmenestä joko yhtä hyvä tai parempi, kuin Vantaalla ja Kauniiaisissa (onnistumisprosentti 80). Vertailtaessa vuoden 2023 Espoon tuloksia edellisvuoden tilanteeseen vain yksi kysymys ”Muut opiskelijat kohtelevat minua yhdenvertaisesti” jäi edellisvuoden tuloksesta, eron ollessa 0,1 (onnistumisprosentti 90) (Kuva 8).

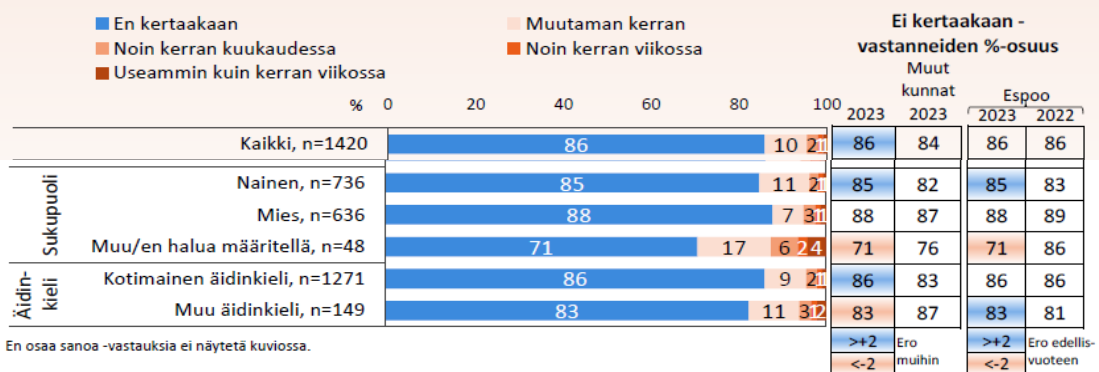
Espoossa kokemus siitä, että lukiossa puututaan epäasialliseen käytökseen, kuten kiusaamiseen on muuttunut positiivisemmaksi (2023=3,3) edelliseen vuoteen nähden (2022=3,1). Tilanne ei ole kuitenkaan näin hyvä niiden vastaajien tuloksissa, jotka ilmoittavat sukupuolekseen muun kuin naisen/mies tai eivät halua sitä määrittellä. Näiden vastaajien joukossa ei kertaakaan epäasiallisen käytöksen kohteeksi joutuneiden määrä on Espoossa laskenut 86 %:sta 71 %:iin vuodesta 2022 tarkastelukerrasta. Muihin kuntiin verrattuna (76 %) Espoon tilanne on viisi prosenttiyksikköä huonompi. Niiden vastaajien tulokset Espoossa, joiden äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi, on neljä prosenttiyksikköä huonompi kuin vertailukunnissa. Tilanne on kuitenkin parantunut Espoossa verrattuna vuoden 2022 tarkastelukertaan 81 %:sta 83 %:iin. (Kuva 4).

Lukioyhteisö Ka: 3,3 Ka: 3,3 (2022)
Espoo

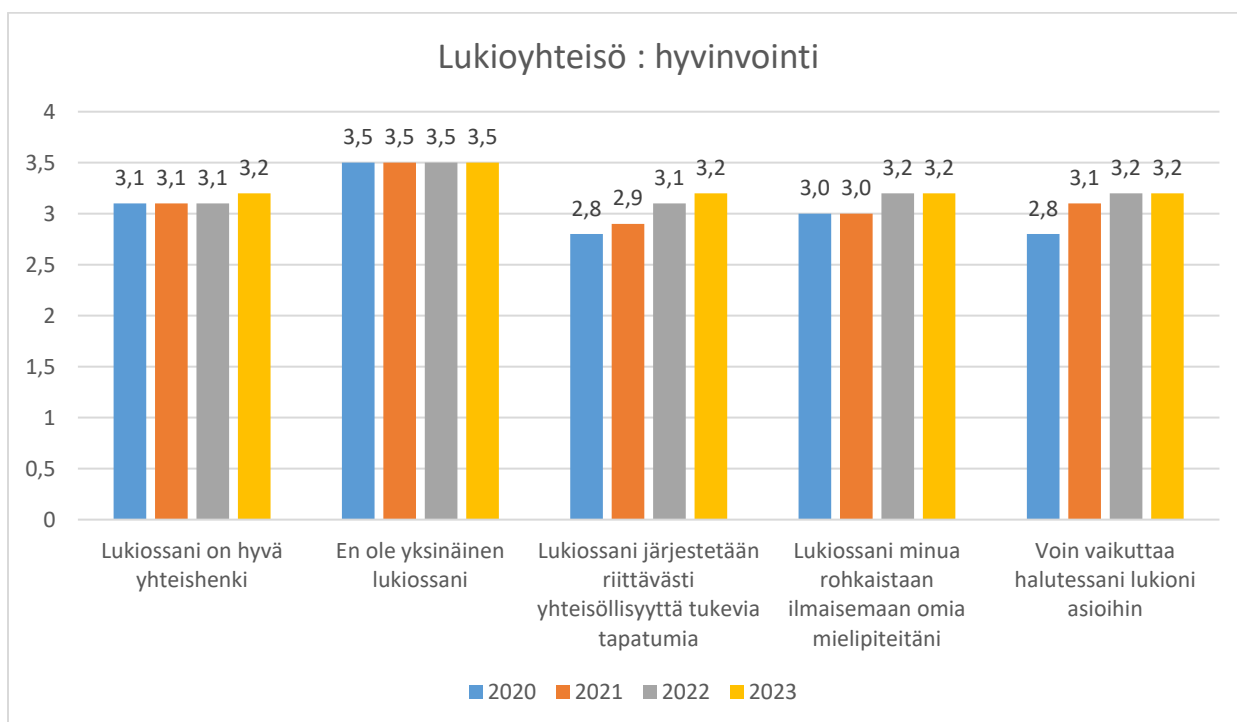

Kuva 3. Osa-alueen Lukioyhteisö Espoon lukioden keskiarvot verrattuna muihin kuntiin (Kauniainen ja Vantaa) sekä edellisiin vuosiin (2022, 2021 ja 2020).

Oletko joutunut lukiossasi epäasiallisen käytöksen kohteeksi tämän lukuvuoden aikana?

Kuva 4. PKS-kyselyn Espoon lukiokoulutuksen tuloksissa aliedustettujen ryhmien kokemus epäasiallisesta käytöksestä on heikompi kuin valtaväestön.

Kuva 5. Hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyvien kysymysten vertailu Espoon kaupungin lukioissa vv. 2020–2023. (1= en lainkaan samaa mieltä, 4=täysin samaa mieltä). n=1420 (2023).

Opiskeluympäristö

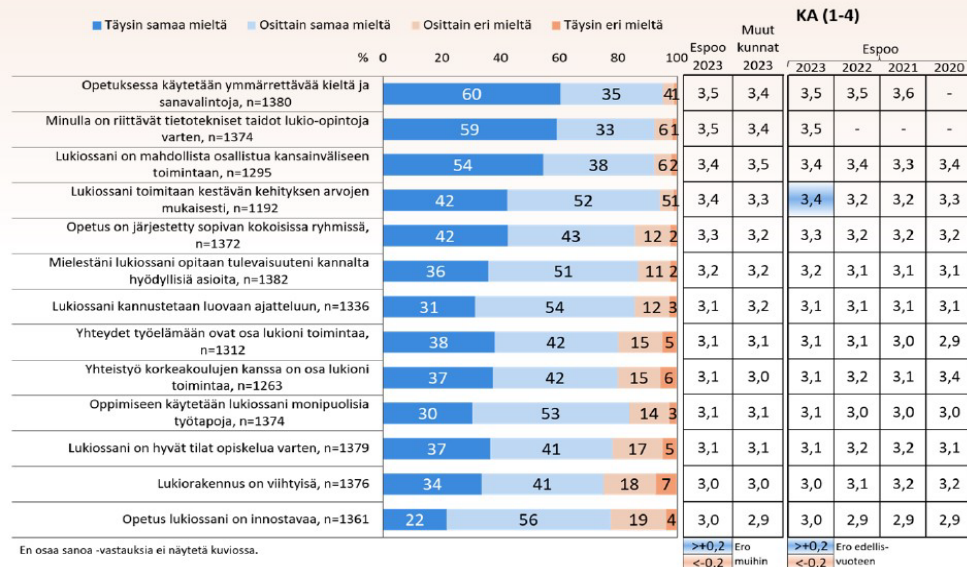
Kolmannessa osiossa tarkastellaan nuorten kokemuksia opiskeluympäristöstä ja erilaisista yhteistyömuodoista. Espoon keskiarvo (3,2) on sama kuin edellisenä vuotena ja yhtä suuri kuin vertailukunnissa. Espoon lukiolaiset arvoivat tietotekniset taitonsa erittäin hyväksi (3,5). Espoon vastaajat arvioivat mahdollisuutensa osallistua kansainväliseen toimintaan hyväksi (3,4), vaikkakin vertailtaessa pks-alueen keskiarvoon ero on hieman matalampi (-0,1). Kuudessa kysymyksessä tilanne oli Espoon eduksi (+0,1)

Osion suurin positiivinen kehitys Espoossa liittyi kestävän kehityksen arvojen mukaiseen toimintaan: Opiskelijat kokevat lukionsa toimivan paremmin kestävän kehityksen arvojen mukaisesti (2023=3,4 kuin edellisenä vuonna (2022=3,2). Kuva 6.

Tulokset, joissa käsitellään työelämä- ja korkeakouluysteistyötä, kansainvälisyyttä tai kestävästä kehitystä, löytyvät tämän raportin aiheenmukaisten kappaleiden alta.

Osion pks-tason onnistumisprosentti on kasvanut selvästi edellisvuodesta 58 % -> 85 %. Espoon aikavertailun onnistumisprosentti puolestaan 75 % (v.2022=83 %) (Kuva 8).

Opiskelu ympäristö Ka: 3,2 Ka: 3,2 (2022)
Espoo

Kuva 6. Osa-alueen Opiskelu ympäristö Espoon lukioden keskiarvot verrattuna muihin kuntiin (Kauniainen ja Vantaa) sekä edellisiin vuosiin (2022, 2021 ja 2020).

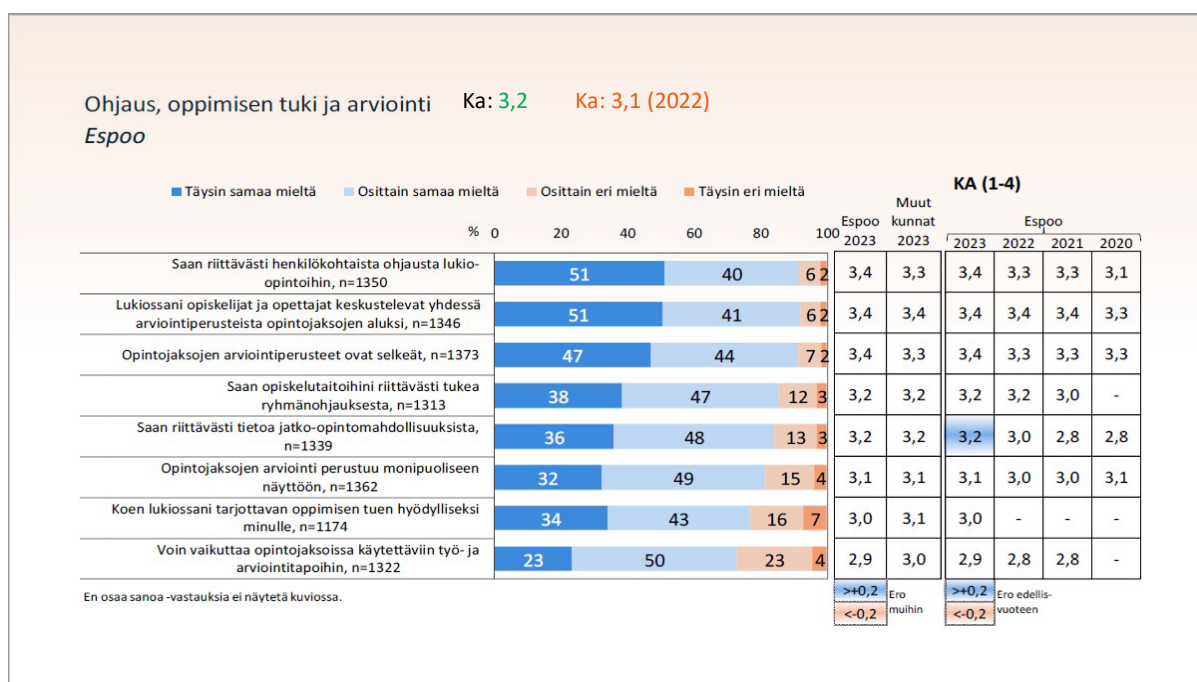
Ohjaus, oppimisen tuki ja arviointi

Neljännessä osiossa kysyttiin opiskelijoiden näkemyksiä ohjaukseen ja arviointiin sekä lisäyksenä edellisen vuoden kyselyyn myös oppimisen tukeen liittyen.

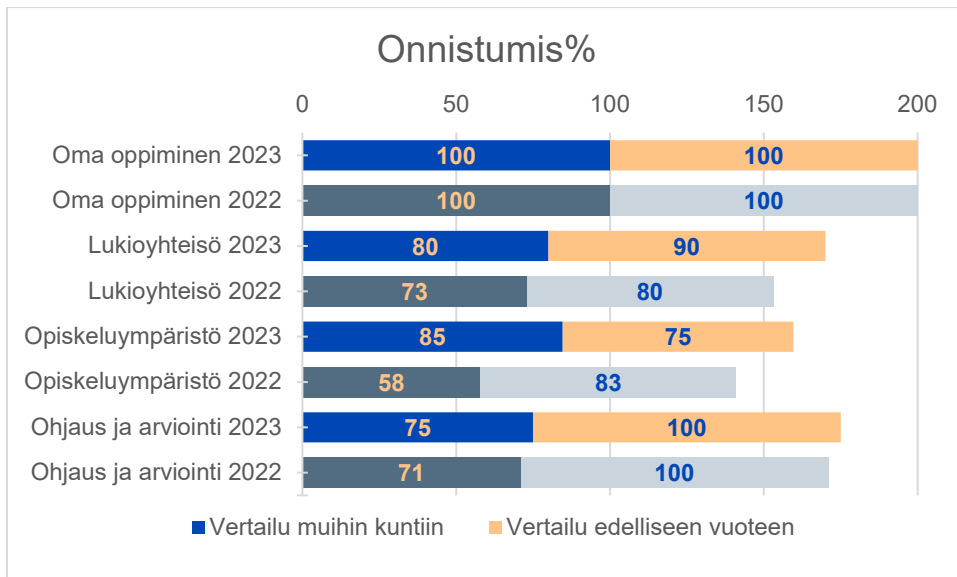
Espoon keskiarvo osiosta oli 3,2, joka oli hieman enemmän kuin edellisen vuoden tulos (2022=3,1). Espoon tulokset ovat korkeimmat arvioitaessa henkilökohtaista ohjausta lukio-opintoihin (3,4). Sarjan heikoin tulos (2,9) oli opiskelijoiden arvioidessa mahdollisuuksiaan vaikuttaa opintojaksoissa käytettäviin työ- ja arviointitapoihin. Luku on kuitenkin noussut hieman (0,1) edellisistä vuosista. Kuva 7.

Suurin positiivinen muutos Espoossa on jatko-opintomahdollisuuksien riittävässä tiedonsaannissa (2023=3,2. 2022=3,0).

Osion pks-tason onnistumisprosentti on 75. Espoon aikavertailun onnistumisprosentti puolestaan 100 (Kuva 8).

Kuva 7. Osa-alueen Ohjaus, oppimisen tuki ja arviointi Espoon lukioiden keskiarvot verrattuna muihin kuntiin (Kauniainen ja Vantaa) sekä edellisiin vuosiin (2022, 2021 ja 2020).

Kuva 8. Espoon tuloksien pohjalta laskettu onnistumisprosentti niiden vastausten osalta, joissa tulos on yhtä suuri tai suurempi kuin pks-tasoinen keskiarvo v.2023 (sininen) tai tämän vuoden tulos on yhtä hyvä tai parempi kuin viime vuoden tulos (oranssi). 100 tarkoittaa, että kaikkien osion kysymyksien tulokset ovat positiivisia. Harmaan sävyillä vuoden 2022 tulokset vertailun vuoksi.

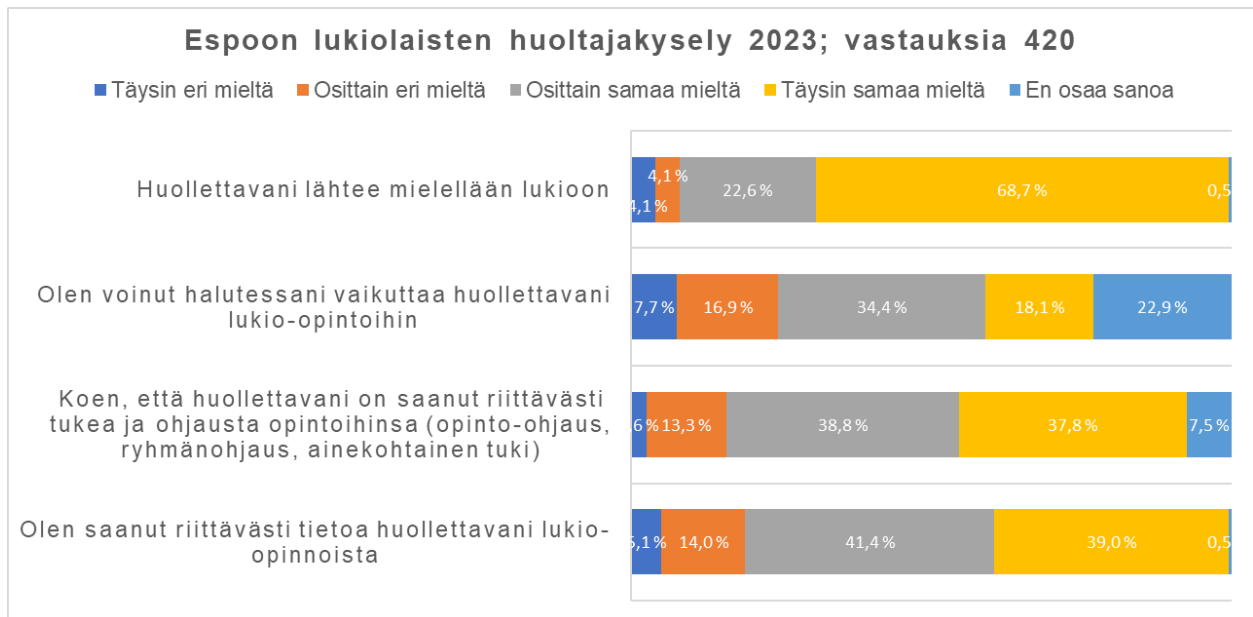
2.4 MUUT KYSELYT

Huoltajakysely

Loppusyksystä 2023 toteutettiin huoltajakysely niin, että toisen vuoden lukiolaisten huoltajille lähetettiin kutsu huoltajakyselyyn samalla, kun nämä toisen vuoden lukiolaiset saivat kutsun osallistua PKS-kyselyyn.

Espoossa huoltajakyselyyn tuli 420 vastausta (Kuva 9). Pääsääntöisesti huoltajat ovat tyytyväisiä lukiokoulutukseen; osalla huoltajia nousee huoli tuen saatavuudesta ja tiedonkulusta. Vastauksissa näkyy huoltajien huoli oman nuoren jaksamisesta; lukio näyttäytyy osalle huoltajista pirstaleisena ja rankkana aikana, eikä digitaalisten oppimateriaalien ja tietokoneiden maailmassa huoltajalle myöskään välity mikä on se kokonaisuus, jonka lukiolainen ottaa haltuun. Osassa lukioista koululounas sai negatiivista palautetta.

Numeerisista vastauksista kuitenkin välittyy, että suurin osa huoltajista on tyytyväisiä nuorensa lukiokoulutukseen.

Kuva 9. Yhteenvedo huoltajakyselyn numeerisista vastauksista. Huoltajakyselyyn osallistuneet vastaajat kommentoivat myös ahkerasti avovastauksin kysymyksiä; erityistä huolta avovastauksissa nostettiin tuen riittävydestä (sekä oppimisen mutta myös laajemmin opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen). Keskustelua herätti myös tietokoneiden ja digitaalisten oppimateriaalien käyttö. Monet opettajat ja lukiot saivat myös kiitoksia huoltajilta.

Kouluterveyskysely kevät 2023

Kouluterveyskysely toteutettiin keväällä 2023. Vastaajat olivat kokeneet vaikutusmahdollisuuksiensa koulun tapahtumien järjestämiseen (2023: 48,8 %, 2021: 37,8 %) ja yhteisten sääntöjen laatimiseen nousseen kahden vuoden takaisesta (2023: 31,3 %, 2021: 25,4 %). Suurin osa vastaajista koki koululounaan tarjottavan sopivaan aikaan (2023: 86,2 %, 2021: 82,4 %) ja saaneensa vuotta 2021 paremmin tukea mielialaan liittyviin huoliin koulun ulkopuolelta (2023: 73,2 %, 2021: 69,2 %). Myös aiempaa pienempi osuus nuorista raportoi nukkuvansa alle 8 tuntia yössä (2023: 46 %, 2021: 51,7 %). (Kuva 10).

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Espoo

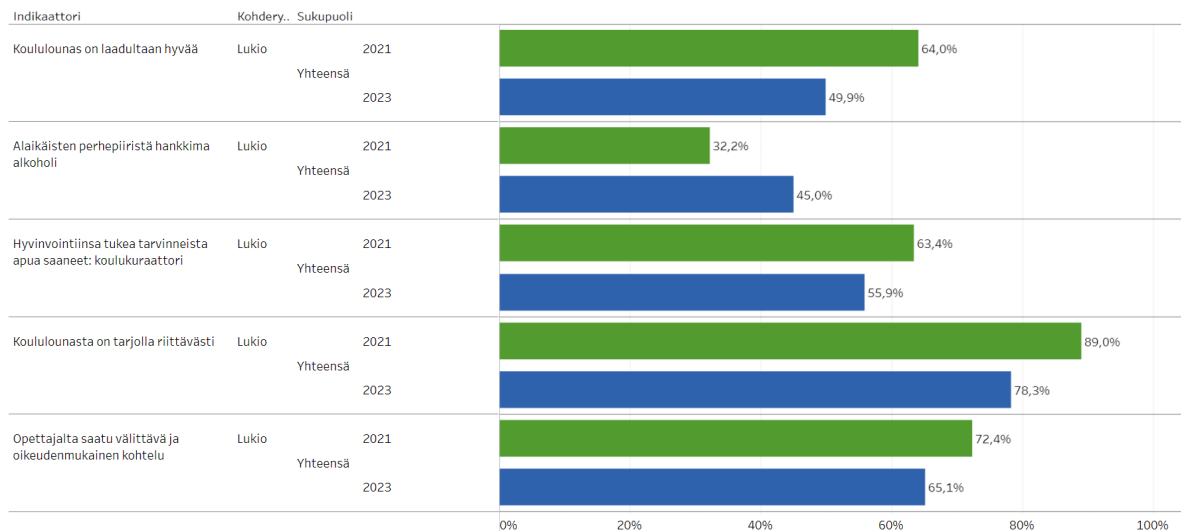

Kuva 10. Kouluterveyskyselyn (2023) viisi myönteistä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen (Espoo).

Yhä harvempi kuitenkin koki koululounaan olevan laadultaan hyvää (2023: 49,9 %, 2021: 64 %) tai sitä olevan tarjolla riittävästi (2023: 78,3 %, 2021: 89 %). Yhä harvempi vastanneista koki myös, ettei ollut saanut koulukuraattorilta tukea hyvinvointiinsa (2023: 55,9 %, 2021: 63,4 %) eikä opettajalta välittävää ja oikeudenmukaista kohtelua (2023: 65,1 %, 2021: 72,4 %). Myös alaikäisten perhepiiristä hankkiman alkoholin määrä oli lisääntynyt (2023: 45 %, 2021: 32,2 %). (Kuva 11).

Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Espoo

Kuva 11. Kouluterveyskyselyn (2023) viisi huolestuttavaa muutosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen (Espoo).

Kysely lukion aloittaville

Espoon kaupungin lukioiden uusille opiskelijoille lähetetään vuosittain elokuussa kysely, jossa kartoitetaan lukiovalintaan liittyviä kysymyksiä. Kyselyssä kartoitettiin myös aikaisempia kielioptioneja, halukkuutta vieraiden kielten, muun äidinkielen ja oman uskonnon opiskeluun. Kyselyyn vastasi 1623 lukion aloittanutta, kaikista suomenkielistä lukiosta (aloituspaikat syksyllä 2023=2108) vastausprosentin ollessa 77 %. (v.2022=53 %).

Monivalintakysymyksessä opiskelijoiden mielestä tärkein tiedonlähde lukiovalintoja tehtäessä oli kaverit, ystävät ja/tai tutut (60 % vastaajista). Lukion verkkosivut mainitsi tärkeäksi tiedonlähteeksi 32 % vastaajista ja peruskoulun opinto-ohjaajan kanssa käydyt keskustelut 30 %. Kouluun tulleet vierailijat olivat myös merkittävä tapa saada tietoa lukiovaihtoehdoista (24 %). Painetun oppaan merkitys on laskenut vuosien myötä (v.2020=27 % -> 2023=18 %). Sosiaalisen median kautta tietoa lukioista ilmoitti löytäneensä 12 % vastanneista.

Lukiovalintaan vaikuttaneita tekijöitä kartoitettiin niin ikään monivalintakysymyksellä. Keskiarvoa (45 %) tärkeämmäksi syyksi nousi (57 %) koulun sijainti (lähellä ja/tai hyvät kulkuyhteydet). 41 % vastaajista sanoi valintansa syyksi lukion hyvän maineen (v.2022=52 %). Kavereiden kanssa samaan lukioon pääsyn valitsi kolmannes vastanneista (33 %). Tutustumistilaisuuksien merkitys (31 %) kasvoi edellisestä vuodesta (v.2022=25 %). 19 % vastanneista valitsi lukion linjan tai painotuksen perusteella.

A-kielistä englanti oli vastanneiden ylivoimaisesti eniten luettu A-kieli (90 %). Seuraavaksi eniten mainittiin saksa 16 % (v.2022=21 %). Jonkun verran vastauksista löytyi myös pitkän ranskan 8 % (v.2022=6 %), espanjan 5 % (v.2022=3 %), venäjän (1 %) sekä kiinan (1 %) kieltä opiskelleita.

Kyselyssä selvitettiin myös aloittavien opiskelijoiden halukkuutta eri kielten opintoihin, mikäli näitä olisi tarjolla. Selkeästi eniten kiinnostusta vastanneiden joukossa oli espanjan kieltä kohtaan 35 % (v.2022=34 %), mutta myös ranskan 14 % (v.2022=18 %), saksan 14 % (v.2022=16 %), italian 9 % (v.2022=11 %) ja japanin 6 % (v.2022=8 %) kieli kiinnostivat. Myös venäjän 5 % (v.2022=6 %), kiinan 4 % (5 %), korean 4 % (5 %), latinan 4 % (4 %), arabian 2 % (2 %) ja portugalin 1 % (2 %) kielen opiskelu herätti kiinnostusta.

Vastanneista 37 % (v.2022=35 %) ilmoitti, että ei halua opiskella englannin ja/tai ruotsin lisäksi muita kieliä.

Muun äidinkielen (kuin suomi tai ruotsi) opetukseen oli peruskoulun aikana osallistunut 28 % (v.2022=14 % vastanneista).

2.5 JATKO-OPINTO- JA TYÖELÄMÄTAIDOT

Työelämäyhteistyö, yrittäjyys- ja talousosaaminen

Lukiolain (714/2018, 13 § 3 mom.) mukaan nuorten lukiokoulutuksessa oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Lukiot tarkentavat työelämä- ja korkeakouluysteistyön muotoja lukuvuosisuunnitelmissaan.

PKS-kyselyssä nuoret arvioivat työelämäyhteistyön toimivan lukio-opintojen aikana (asteikko 1–4, jossa 4 on paras) sangen hyvin. Kysymykseen ”Yhteydet työelämään (yritysvierailut, luennoitsijavieraat jne.) ovat osa lukioni toimintaa” vastausten (n=1420) keskiarvo oli 3,1. (v. 2022=3,1. v.2021=3,0 ja v.2020 = 2,9).

PKS-kyselyssä kartoitetaan lukiolaisten kokemuksia yhteistyömuodoista. Alla olevassa taulukossa (Taulukko 2) kuvataan kokemuksen muutosta viimeisen neljän vuoden aikana.

Taulukko 2. Nuorten kokemus eri yhteistyömuodoista lukio-opintojen aikana vuodesta 2020 vuoteen 2023.

Kansainvälisyys	Työelämäyhteistyö	Korkeakouluysteistyö
3,4->3,4	2,9->3,1	3,4->3,1

Tunne työ -hankkeessa aineenopetukseen kehitetyt työelämäyhteistyön mallit on kerätty OPH:n avointen oppimateriaalien kirjastoon <https://aoe.fi/#/materiaali/2596> ja <https://aoe.fi/#/materiaali/2595> ja ovat aineenopettajien käytettävissä.

Yhteistyötä on tehty myös yrittäjyys- ja talousosaamisen toimijoiden kanssa. Vuoden 2022 aikana Espoon yhteiselle opetustarjottimelle sijoitettiin seuraavat 2 opintopisteen laajuiset Talous ja nuoret (TAT) opinnot:

- TAT01=Oman talouden hallinta
- TAT02=Työelämäosaaminen
- TAT03=Yrittäjyysosaaminen
- TAT04=Sijoittajakoulu
- TAT05=Kesäyrittäjäohjelma
- TAT06=Yritystoiminnan suunnittelu

Vuoden 2023 aikana suorituksia näihin opintoihin tuli 77 kappaletta (v.2022=50).

Talous ja nuoret TAT ry ja Nuori Yrittäjyys ry yhdistävät toimintansa 1.6.2023 alkaen. Uudeksi nimeksi tuli Nuorten yrittäjyys ja talous NYT. Molempien yhdistysten tehtävänä on ollut lasten ja nuorten työelämä-, talous-, ja yrittäjyysosaamisen edistäminen kouluissa ja oppilaitoksissa yhdessä opettajien kanssa.

Korkeakouluysteistyö

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukioiden korkeakouluysteistyö pääkaupunkiseudulla -hankkeen loppuwebinaari pidettiin marraskuussa 2022. Helsingin koordinoimassa hankkeessa kehitettiin, pilotoitiin ja mallinnettiin monipuolisesti korkeakouluysteistyötä Helsingin, Espoon ja Kauniaisten kaupungin lukioissa. Hankkeessa tuotetut materiaalit löytyvät OPH:n avointen materiaalien kirjastosta <https://aoe.fi/#/materiaali/2594>

Aineopettajien käytössä on hankkeeseen osallistuneiden opettajien laatimat hankekortit, jotka sisältävät erilaisia esimerkkejä, miten korkeakouluysteistyötä voi tehdä eri oppiaineissa, KKT-Thinglink (johon on koottu korkeakoulu-, kansainvälisyys ja työelämäysteistyötä), ilmastowebinaari-sarjan tallenteet, päätöswebinaarin tallenne ja yliopistosuunnistus.

Yhteistyö lähikorkeakoulujen kanssa on luonteva osa lukioiden toimintaa Espoossa. Keväällä 2023 Espoossa järjestettiin kolmas TYK-tori (Työelämä- Yrittäjyys- ja Korkeakouluysteistyö) virtuaalisesti. Tilaisuus oli jaettu kahdelle eri päivälle: toinen oli tarkoitettu aineenopettajille ja toinen opiskelijoille. Opettajien kesken tehtäviä sekä opiskelijoille tarjottavia lukio-opintojen aikaisia korkeakouluysteistyömahdollisuuksia esittelivät Aalto-yliopisto Junior, Haaga-Helia, Helsingin yliopiston Avoin yliopisto, Arcada, Laurea, Metropolia, Nuori yrittäjyys (NY) sekä Talous ja nuoret (TAT). Tilaisuuteen osallistui kuitenkin harmittavan vähän osallistujia ja verkostotilaisuus päätettiin tässä muodossa lopettaa.

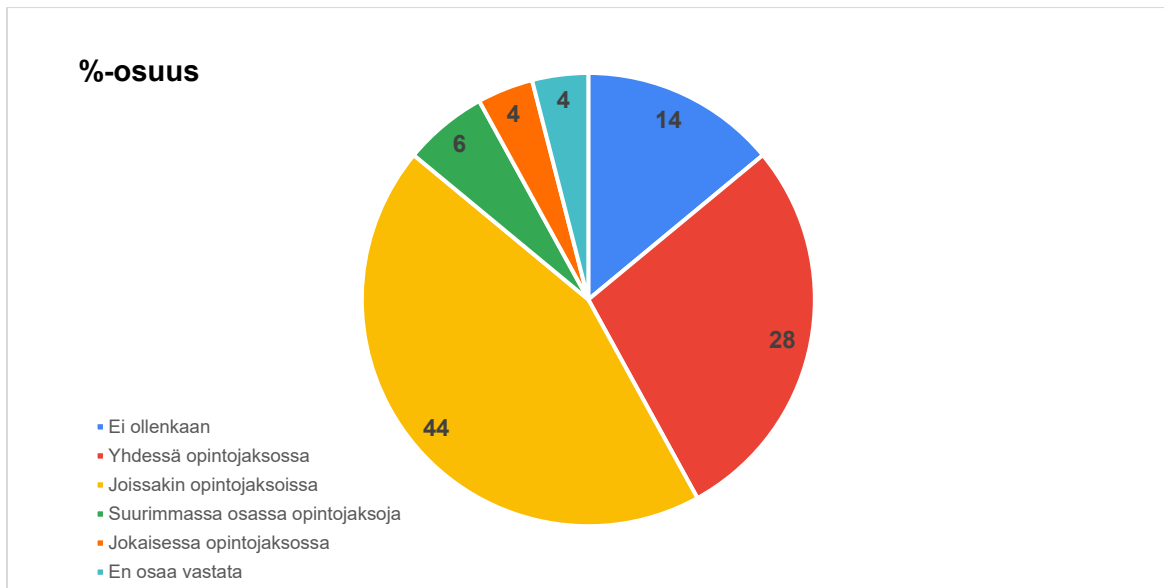
Syksyllä 2023 laajennettiin edellisenä syksynä pilotoitua Aalto-yliopistoyhteistyötä koskemaan kaikkia Espoon lukioita. Toisen periodin puoliväliin sijoittavan nk. projektiviikon aikana (27.10.-2.11.2023) Aalto-yliopistossa toteutettiin monipuolista ohjelmaa teemalla Hyvä elämä, johon opettajat pystyivät osallistumaan opiskelijoiden kanssa usealla eri tavalla.

PKS-kyselyssä nuoret arvioivat korkeakouluysteistyön toimivuutta (asteikko 1–4, jossa 4 on paras): “Yhteistyö korkeakoulujen kanssa on osa lukioni toimintaa (esim. vierailijat (myös verkon kautta), korkeakoulujen materiaalit, esitykset, projektit, webinaarit, vierailut, luennot, tapahtumat, kurssit).” Espoon keskiarvo oli 3,1 (v.2022=3,2. v.2021=3,1 ja v.2020 = 3,4).

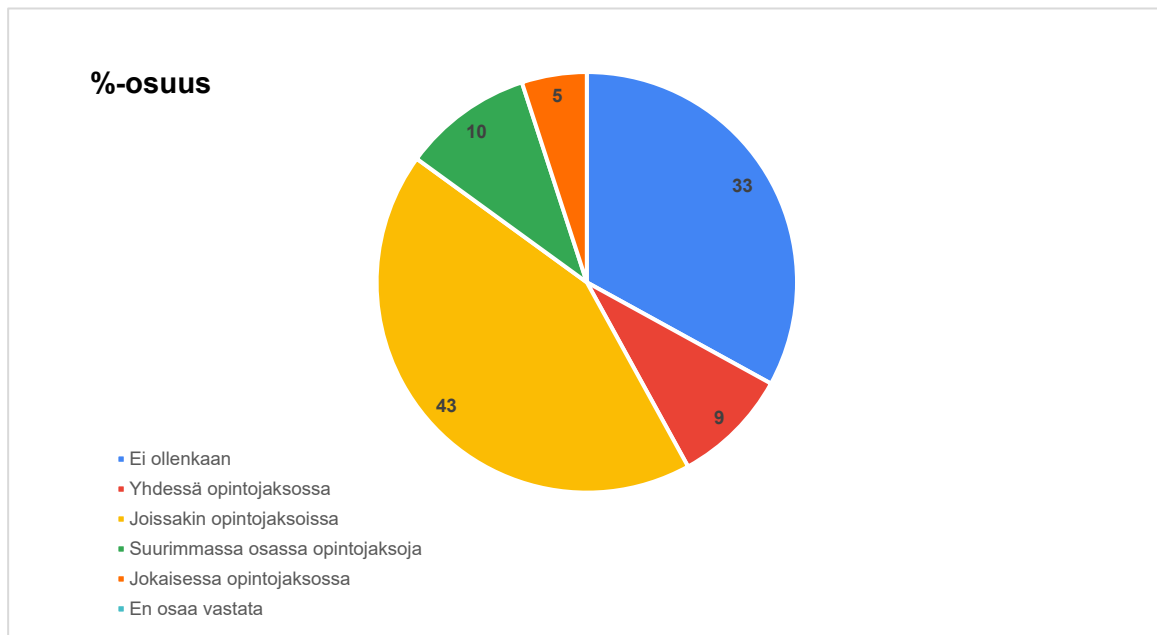
Korkeakoulukysely opettajille

Marraskuussa 2023 Matlidents gymnasium toteutti kyselyn Espoon lukioilla, joissa arvioitiin projektiviikon toteutumista lukioissa. Kyselyyn vastasi 50 opettajaa, joista vain 13 oli osallistunut opiskelijoiden kanssa projektiviikon ohjelmaan Aalto-yliopistossa. Yleisimmät syyt osallistumattomuuteen olivat tiedon puute (11 vastausta), ei sopinut omaan aikatauluun/haasteet aikataulujen sovittamisessa (11 vastausta) tai liian kiire aikataulu opetuksessa (4 vastausta), ei ollut omiin oppisisältöihin sopivaa tarjontaa (7 vastausta), kiinnostavat tilaisuudet olivat jo täynnä (3 vastausta).

Samalla kartoitettiin, miten korkeakouluysteistyötä toteutetaan omassa aineessa. Kun verrataan tuloksia edelliseen kyselyyn (3/2022) Ei ollenkaan -vastaukset ovat vähentyneet 33 %:sta 14 %:iin ja vastaavasti korkeakouluysteistyötä yhdessä opintojaksossa on lisääntynyt 9 %:sta 28 %:iin (Kuvat 12 ja 13).

Kuva 12. Miten korkeakouluysteistyö on osana aineenopettajien opetusta lv 23-24. n=50.

Kuva 13. Vertailuksi: Korkeakouluysteistyö osana aineenopettajien opetusta lv 21-22. n=119.

38 vastauksessa toivottiin konkreettisia esimerkkejä omaan oppiaineeseen ja 24 vastauksessa yhteistyökumppaneita korkeakoululta. 23 vastauksessa toivottiin korkeakouluysteistyöltä materiaaleja käytettäväksi oppitunneille ja kymmenessä vastauksessa toivottiin koulutusta.

Vuoden 2023 aikana on lähdetty suunnittelemaan työryhmätyöskentelyä, joka tarkoittaa laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin pohjautuvia teemaryhmiä, joissa on mukana rehtoreita, virka-apulaisrehtoreita, opetushenkilöstöä sekä viraston asiantuntijoita. Yksi työryhmistä on nimeltään Jatko-opinto- ja työelämätaidot. Tämä ryhmä tulee pureutumaan jatkossa esim. projektiviikon aikatauluhaasteisiin korkeakouluysteistyön paremmaksi hyödyntämiseksi.

2.6 KANSAINVÄLISYYS

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Kansainvälisyys- ja globaalikasvatussuunnitelma toimii perustana lukioiden kansainvälisyystoiminnalle, joka kuvataan lukioiden lukuvuosisuunnitelmissa. Jokaisessa Espoon lukiossa on opintojaksoja, joihin sisältyy kansainvälisyyttä. Lukioilla on sisar-, ystävyys- ja/tai kummikouluja (mm. Kryvyi Rih'issä) ja yhteistyötä Shanghain kanssa. Tämän lisäksi lukioilla on laajoja omia yhteistyöverkostoja ympäri maailmaa. Opiskelijoita tulee ja lähtee vuosittain vaihtoon. Opettajien varjostus (job shadowing) on tyypillinen opettajien liikkuvuuden toimintatapa.

Ulkopuolisella rahoituksella järjestettävä kansainvälisyystoiminta koostuu Erasmus-rahoituksista, OPH:n kansainvälisyysrahoituksista ja Nordplussan rahoittamista hankkeista ja projekteista. Espooseen tulee runsaasti vierailijoita tutustumaan korkealaatuiseen koulutukseen ja Espoosta lähtee runsaasti niin opiskelijoita kuin opettajiakin Suomen rajojen ulkopuolelle vierailuille. Kotikansainvälisyys ja vihreä liikkuminen ovat osa kestävän tulevaisuuden mukaista toimintaa.

PKS-kyselyn perusteella opiskelijoiden kokemukset mahdollisuuksista osallistua kansainväliseen toimintaan ovat Espoossa hyvät (3,4) (v. 2022=3,4. v.2021 = 3,3. v.2020 = 3,4).

2.7 KESTÄVÄ KEHITYS

Sosiaalisesti, ekologisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä kehitys on sekä kasvatuksen päämäärä että kaikkea toimintaa ohjaava periaate. Lisäämme osaamista YKn kestävän kehityksen SDG-tavoitteista (Sustainable Development Goals) ja kestävydestä konkreettisella tasolla. Kestävä kehitys on osana oppimispolkua alusta loppuun; tarjoamme ikätasoon liittyvää opetusta kestävästä kehityksestä siten, että kaikki oppijat saavat kestävän kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot. Ideoimme lasten ja nuorten kanssa uusia tapoja toteuttaa kestävää toimintaa. Lapset ja nuoret oppivat tekemään tietoisia valintoja kestävän kehityksen näkökulmasta. Tarjoamme heille mahdollisuuden hyvään luontosuhteeseen ja ympäristötaitojen kehittämiseen. Arjen valinnoilla, lähellä olevilla palveluilla ja toiminnoilla pienennämme yhdessä espoolaisten ekologista jalanjälkeä ja teemme ilmastotyötä edelläkävijäkaupunkina.

Espoon lukioihin on kehitetty yhteinen 2 opintopisteen laajuinen Kestävän tulevaisuuden opintojakso, jonka tulisi olla kaikkien opiskelijoiden valittavissa.

Kevään 2022 aikana saatiin kaikkiin lukioihin keskitetyt lajitteluastiat ja niiden asianmukainen jatkokäsittely sekä asialle vastuuhenkilö. Astioiden käyttöä on vakiinnutettu vuoden 2023 aikana. Haasteita on edelleen siivoussopimusten kanssa, joita päivitettiin 2021 säännönmukaisesti lukioissa ja kouluissa. Lajiteltavat jakeet saatetaan kerätä lukiossa lajitteluastioista samaan jätessäkkiin.

Kestävän kehityksen kasvatuksen toimenpidesuunnitelma vuosille 2022–2026 on osa lukioiden lukuvuosisuunnitelmaa. Toimenpidesuunnitelmassa kuvataan kestävän kehityksen kasvatusta koskevat Espoon lukiokoulutusta ohjaavat kirjaukset, arvioidaan nykytila PKS-kyselyn avulla sekä arviointityökalua hyödyntäen, tunnistetaan kehittämistarpeet vuosille 2022–2026, asetetaan niille tavoitteet ja kirjataan toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi sekä laaditaan toimenpidesuunnitelma sille, miten toteutetaan ja edistetään kestävän kehityksen kasvatusta Espoon suomenkielisessä lukiokoulutuksessa.

PKS-kyselyssä kysytään nuorten näkemystä lukionsa toiminnasta kestäväen kehityksen arvojen mukaisesti. Espoon keskiarvo oli 3,4 (v. 2022: 3,2. v.2021: 3,2. v.2020: 3,3). Muiden kuntien (pois lukien Helsinki) keskiarvo oli 3,3.

Otaniemen lukiossa toteutetussa toisen asteen ilmasto- ja kestävyyskasvatuksen hankkeessa on vuoden 2023 aikana tuotettu digitaalisesti teoriasisältöä sekä toimintakortteja ilmasto- ja kestävyysteemoihin kaikkiin oppiaineisiin. Hankkeen tavoitteena on tehdä näkyväksi kestävyys-teemat (kuten kiertotalous, monimuotoisuus, globaalikasvatus jne) kaikissa oppiaineissa niin opettajille kuin opiskelijoillekin. Näin korostetaan myös Agenda 2030 tavoitteita. Lisäksi hankkeessa kehitetään ja ideoidaan uudenlaisia oppimisympäristöjä kestäväen kehityksen opetuksen tueksi.

2.8 HANKKEET

Lukiokoulutus on saanut vuosille 2020–24 koronaepidemian aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen valtion erityisavustusta yhteensä yli 3,7 M€. Avustuksella lukiot ovat voineet a) tarjota tukiovetusta eri oppiaineissa b) toteuttaa samanaikaisopetusta esim. resurssiopettajan avulla c) jakaa tiettyjä opetusryhmiä pienemmiksi yksilöllisemmän tuen lisäämiseksi ja oppimisen edistämiseksi d) järjestää tukikursseja e) tehostaa ryhmänohjaajan, opan ja aineenopettajan ohjausta sekä e) lisätä erityisopettajien tarjoamaa tukea. Lisäksi lukioille on tarjottu mahdollisuuksia lisätä ohjausta ja tukitoimia (resurssikuraattorit ja -psykologit).

Vuonna 2022 alkanut *Ohjauksella onnistumisiin* -hanke päättyi marraskuussa 2023. Hankkeen tavoitteena oli tukea maahanmuuttajataustaisia lukiolaisia eri tavoin: tärkeimmäksi nousi kulttuuriohjaajatoiminta, jossa neljä eri taustaista kulttuuriohjaajaa tuki henkilökohtaisin tapaamisin tiettyjä opiskelijoita. Hankkeessa myös pohdittiin tukiaineistoja erityisesti maahanmuuttotoustaisten lukiolaisten ohjaukseen. Lisäksi hankkeessa tuotettiin tietopaketti lukiokoulutuksesta, joka on käännetty kymmenelle kielelle, ja on kaikkien saatavilla Espoon kaupungin verkkosivuilla. (Ks. <https://www.espool.fi/fi/tietoa-lukiokoulutuksesta-monikielisille-perheille>). Hankkeelle myönnetty OPH:n rahoitus oli 302 850 €.

Espoon lukiokoulutuksessa alkoi keväällä 2023 Opetushallituksen laatu- ja saavutettavuusrahalla rahoittama *Laadukas lukiokoulutus – silta nuorten tulevaisuuteen* -hanke. Kevätlukukaudella 2023 rekrytoitiin opettajia 10 suomenkielisestä lukiosta tekemään osan työajastaan lukuvuonna 2023–24 hankkeelle. Syyslukukauden alusta 23 projektiopettajaa ovat tehneet itse määrittelemiään kehittämiskokeiluja lukioillaan – monet kokeiluista liittyvät ryhmänohjaukseen, opiskelutaitojen levittämiseen ja yhteisöllisyyteen – ja kaikki kokeilut tähtäävät hyvinvoinnin lisäämiseen lukioyhteisöissä. Tärkeänä uutena tukimuotona hankkeessa lähti huhtikuussa 2023 käyntiin Lukiopaja, jossa tuetaan runsaasti tukea tässä kohtaa opintojaan tarvitsevia lukiolaisia. Lukiopaja toimii Leppävaarassa eikouluomaisissa tiloissa, ja siellä opiskelijoita tukee erityisopettaja ja yhteisöohjaaja. Lisäksi hankkeessa tehdään Espoon suomenkielisen lukiokoulutuksen laatukäsikirja, johon kerätään laadukkaan oppimisen ja kehittyvän toimintakulttuurin käytänteitä lukioiden opettajia ja koko lukioyhteisöä varten. Hankkeelle myönnetty OPH:n rahoitus on 580 500 €.

Tammikuussa 2023 saatiin OKM:n rahoitus, jolla vahvistetaan ja kehitetään yhteisöllistä opiskeluhuoltoa Espoon kaupungin Kasvun ja oppimisen toimialalla. Hanke kestää kevätlukukauden 2024 loppuun. Lukiokoulutuksen osuus tästä avustuksesta on 150 000 € sisältäen omavastuuosuuden. Rahoituksella on hankittu Espoon lukioihin kolme yhteisöohjaajaa sekä järjestetty erityisopettajille Nepsy-koulutusta sekä opinto-ohjaajille motivaatitietouskoulutusta.

Espoon lukiokoulutus on mukana keväällä 2023 alkaneessa *Pelillisyyttä lukioon* -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on lukiokoulutuksen oppimisympäristöjen kehittäminen pelillisiä elementtejä hyödyntämällä, opiskelijoiden tulevaisuustaitojen vahvistaminen ja opiskelumenetelmien rikastaminen pelillisyyden, pelilukutaidon ja pelinkehityksen avulla sekä pelillisyyttä, pelinlukutaitoa ja pelinkehitystä tukevien materiaalien ja opintokokonaisuuksien tuottaminen osaksi lukion digitaalisten taitojen oppimisen polkua. Hanke toteutetaan yhteistyössä Helsingin yliopiston koordinoiman Innokas-verkoston, Kuopion kaupungin ja e-norssiverkoston kanssa. Hanke sai Opetushallituksen Innovatiiviset oppimisympäristöt - rahoitusta yhteensä 148 050 €, josta Espoon osuus on 84 800 €. Hanke jatkuu vuoteen 2025 saakka.

Otaniemen lukiossa käynnistyi syksyllä 2022 Ilmasto- ja kestävyyskasvatusta tukeva *Kestävä tulevaisuus* -hanke, jossa luodaan malli ilmasto- ja kestävyyskasvatuksen opettamiselle eri oppiaineissa (rahoitus 56 808 €). Hanke päättyy 31.5.2024.

Vuoden 2023 lopussa saatiin rahoitus (188 999 €) Kaikki mukana - Tuki ja ohjaus Espoon lukioissa -hankkeelle. Hanke päättyy 30.6.2025.

Lisäksi vuonna 2023 on ollut käynnissä useita kansainvälisen yhteistyön hankkeita. Transatlantic Classroom Program ja Kansainvälisyys lukiokoulutuksessa) sekä lukioiden omia Erasmus-hankkeita.

3. LUKIOKOULUTUKSEN TILASTOT JA TUNNUSLUVUT

3.1 LUKIOON HAKEMINEN JA LUKIOIHIN VALITUT UUDET OPISKELIJAT

Kevään 2023 yhteishaussa ensisijaisten hakijoiden määrä säilyi ennallaan. Espoon kaupungin suomenkielisiin lukioihin oli yhteensä 2353 ensisijaista hakijaa (v.2022=2353, v.2021=2260, v.2020=2170, v.2019=2001). Suhteellinen ensisijaisten hakijamäärä (1,11) aloituspaikkoihin nähden on pysynyt lähes samana (v. 2022=1,13. v.2021=1,14). (Taulukko 3).

Taulukko 3. Aloituspaikat ja ensisijaiset hakijat Espoon suomenkielisiin lukioihin 2022 ja 2023.

ALOITUSPAIKAT JA ENSISIJAISET HAKIJAT ESPOON KAUPUNGIN LUKIOIHIN 2022 ja 2023

<i>Espoon kaupungin suomenkieliset lukiot</i>	Aloituspaikat 2022	Hakeneet 2022	Aloituspaikat 2023	Hakeneet 2023	Muutos hakijoissa 2022->2023	Muutos % hakijoissa 2022->2023	Ensisijaiset hakijat/ aloituspaikat 2022	Ensisijaiset hakijat/ aloituspaikat 2023
suom. kiel. yhteensä	2079	2353	2118	2353	0	0,0 %	1,13	1,11
Espoon yhteislyseo	230	167	250	186	19	11,4 %	0,73	0,74
Espoonlahden lukio	210	270	210	148	-122	-45,2 %	1,29	0,70
Etelä-Tapiolan lukio	185	256	185	194	-62	-24,2 %	1,38	1,05
yleislinja	135	179	135	114	-65	-36,3 %	1,33	0,84
IB-linja	50	77	50	80	3	3,9 %	1,54	1,60
Haukilahden lukio	185	295	195	276	-19	-6,4 %	1,59	1,42
yleislinja	135	188	135	142	-46	-24,5 %	1,39	1,05
urheilulinja	50	107	60	134	27	25,2 %	2,14	2,23
Kaitaan lukio	160	133	160	271	138	103,8 %	0,83	1,69
yleislinja	140	113	140	245	132	116,8 %	0,81	1,75
kuvataidelinja	20	20	20	26	6	30,0 %	1,00	1,30
Kuninkaantien lukio	180	268	205	209	-59	-22,0 %	1,49	1,02
Leppävaaran lukio	160	172	224	165	-7	-4,1 %	1,08	0,74
yleislinja	110	107	164	103	-4	-3,7 %	0,97	0,63
urheilulinja	50	65	60	62	-3	-4,6 %	1,30	1,03
Otaniemen lukio	429	532	349	622	90	16,9 %	1,24	1,78
yleislinja	332	283	252	361	78	27,6 %	0,85	1,43
matematiikka- ja luonnontiedelukio	72	217	72	220	3	1,4 %	3,01	3,06
teatterin ja median linja	25	32	25	41	9	28,1 %	1,28	1,64
Tapiolan lukio	160	168	160	161	-7	-4,2 %	1,05	1,01
yleislinja	130	140	130	124	-16	-11,4 %	1,08	0,95
musiikkilukio	30	28	30	37	9	32,1 %	0,93	1,23
Viherlaakson lukio	180	92	180	121	29	31,5 %	0,51	0,67
yleislinja	150	68	155	99	31	45,6 %	0,45	0,64
kuvataidelinja	30	24	25	22	-2	-8,3 %	0,80	0,88

Lähde: virkailija.opintopolku.fi / 22.3.2023 klo 7:30

Kevään 2023 yhteishaussa Espoon suomenkielisiin lukioiden kaikki aloituspaikat täytettiin ja lukioihin valittiin 2118 opiskelijaa (Taulukko 4). Aloituspaikkoja varattiin lukuvuodelle 2023–24 kasvun ja oppimisen lautakunnan päätöksen mukaisesti, 66,3 prosentille peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Osuus on sama kuin edellisenä vuonna.

Lukioihin valituista opiskelijoista 79,1 % tuli Espoosta, 7,4 % Kirkkonummelta, 5,9 % Helsingistä, 2,5 % Kauniaisista, 0,6 % Vantaalta ja muualta Suomesta 4,5 %. Espoossa peruskoulun päättävistä opiskelijoista 45 % jatkoi lukio-opintoja Espoossa (Lähde: Vipunen 21.1.2024).

Keväällä 2023 alin lukioon vaadittava sisäänpääsykeskiarvo oli 7,45. Alimmat sisäänpääsykeskiarvot vaihtelevat vuosittain riippuen muun muassa ensisijaisten hakijoiden määrästä, aloituspaikkojen kokonaismäärästä, ulkopaikkakuntalaisten hakijoiden määrästä sekä perusopetuksen keskiarvojen keskiarvoista. Sisäänpääsykeskiarvot myös elävät varasijasijoittelun edetessä.

Taulukko 4: Suomenkielisten lukioiden aloituspaikat Espoossa (ja Kauniaisissa), valituksi tulleet sekä alimmat keskiarvo-/pisterajat vuosina 2022 ja 2023.

Suomenkieliset lukiot

Lukio/linja	Aloituspaikat 2023	Valitut 2023	Alin keskiarvo 2023	Alin keskiarvo 2022	Alin pistemäärä 2023	Alin pistemäärä 2022
Espoon yhteislyseo	250	250	7,50	7,58		
Espoonlahden lukio	210	210	8,17	8,50		
Etelä-Tapiolan lukio	135	135	8,83	8,85		
Etelä-Tapiolan lukio (IB-linja)	50	50	8,73	8,67		
Haukilahden lukio	135	135	9,00	8,83		
Haukilahden lukio (urheilulinja)	60	60			15,85	15,93
Kauniaisten lukio	109	109	8,50	8,50		
Kauniaisten lukio (bisneslinja)	25	25	8,72	8,50		
Kuninkaantien lukio	205	205	8,83	9,08		
Leppävaaran lukio	164	164	8,00	8,08		
Leppävaaran lukio (urheilulinja)	60	60			12,16	13,07
Matinkylän lukio	140	140	8,50	8,17		
Matinkylän lukio (kuvataidelinja)	20	20			13,16	12,58
Otaniemen lukio	252	252	9,25	8,92		
Otaniemen lukio (matematiikka-luonnontiedelukio)	72	72			17,97	16,89
Otaniemen lukio (teatterin ja median linja)	25	25			16,73	16,48
Tapiolan lukio	130	130	8,75	8,67		
Tapiolan lukio (musiikkilukio)	30	30			16,52	15,75
Viherlaakson lukio	155	155	7,45	7,58		
Viherlaakson lukio (kuvataidelinja)	25	25			12,26	11,31
Espoon kaupungin suomenkielisiin lukioihin valitut yht.	2118	2118				
Espoon kaupungin ja Kauniaisten suomenkielisiin lukioihin valitut yht.	2252	2252				

Lähde: Opintopolku 14.6.2023.

Vain osa niistä hakijoista, joilla on taulukossa mainittu keskiarvo, on päässyt kyseiseen lukioon.

Linjojen pistemäärät eivät ole toisiinsa nähden suoraan vertailukelpoisia.

Lukiokoulutuksen suosio on Espoossa valtakunnallisesti katsoen korkea. Vuonna 2023 Espoon peruskoulujen päättävistä nuorista haki ensisijaisesti lukiokoulutukseen 70 % (2022: 71 % ja 2021: 74 %). Valtakunnallisesti lukiokoulutukseen ensisijaisesti hakevien osuus on 48 %. Lukiokoulutuksen vetovoima vaikuttaa luonnollisesti Espoon lukioiden sisäänpääsykeskiarvoihin (Taulukko 5). Lautakunnan päätöksellä Espoossa ei voi tulla hyväksytyksi lukioon alle 7,00 keskiarvolla.

Taulukko 5. Ensisijaisten hakijoiden kokonaismäärä ja lukiokoulutukseen hakevien osuus kuutoskaupungeissa kevään 2023 yhteishaussa.

Kuutoskaupungit: ensisijaiset hakijat kevään 2023 yhteishaussa

Perusopetuksen järjestäjä	Ensisijaiset hakijat yht.	Ensisijaiset hakijat lukiokoulutukseen	Lukiokoulutukseen hakeneiden %-osuus
Espoon kaupunki	3345	2358	70 %
Helsingin kaupunki	3705	2193	59 %
Vantaan kaupunki	2793	1404	50 %
Turun kaupunki	1551	819	53 %
Tampereen kaupunki	2121	1209	57 %
Oulun kaupunki	2706	1308	48 %
Koko maa	64557	31203	48 %

Lähde: vipunen.fi. Peruskoulun 9-luokan päättäneet. Pohjakoulutuksen opetuskieli suomi tai englanti (ei ruotsi).

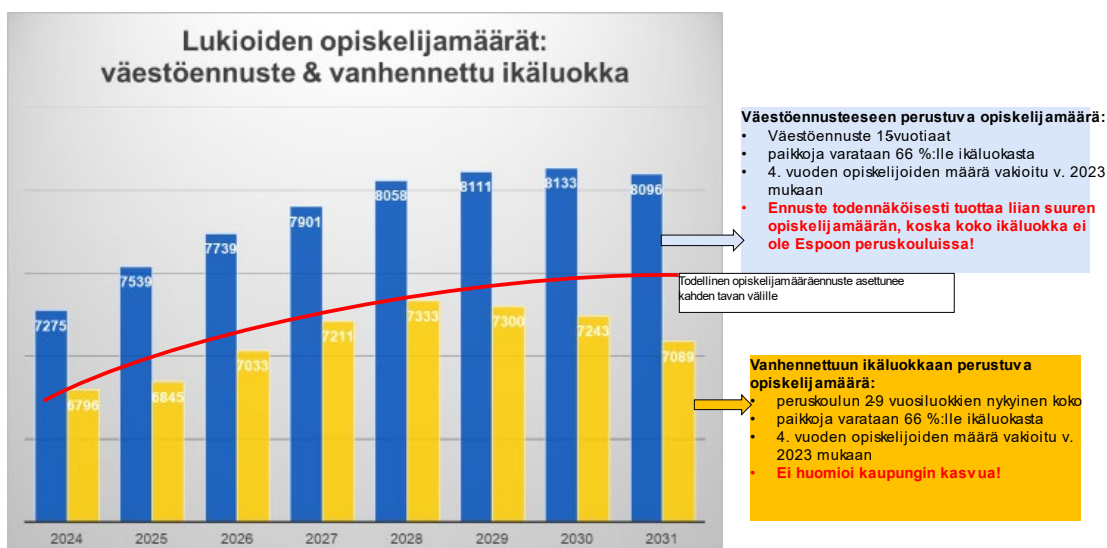
3.2 LUKIOIDEN OPISKELIJAMÄÄRÄT

Syyskuussa 2023 Espoon suomenkielisissä lukioissa oli 6 533 opiskelijaa (Taulukko 6), kun vuotta aiemmin opiskelijamäärä oli 6193 ja kaksi vuotta aiemmin 5 825. Lukion 4. vuoden opiskelijoiden määrä oli 452 (2022: 432; 2021: 368). Vieraskielisten opiskelijoiden osuus oli 12,2 % (2022: 11,5 %; 2021: 10,7 %).

Taulukko 6. Espoon kaupungin suomenkielisten lukioiden opiskelijat 20.9.2023.

Lukio	1.v.	2.v.	3.v.	4.v.	Opiskelijamäärä
Espoon yhteislyseo	246	223	181	48	698
Espoonlahden lukio	204	211	196	25	636
Etelä-Tapiolan lukio	190	263	121	18	592
Haukilahden lukio	192	177	182	57	608
Kuninkaantien lukio	208	174	189	42	613
Leppävaaran lukio	229	165	151	54	599
Matinkylän lukio	160	158	150	41	509
Otaniemen lukio	350	424	333	68	1175
Tapiolan lukio	161	161	153	49	524
Vieraskielisten lukio	183	176	170	50	579
Suomenkieliset päivälukiot yhteensä	2123	2132	1826	452	6533

Lukiolaisten määrä kasvaa

5

Kuva 14. Espoon lukioiden opiskelijamääräennuste 2024–31 (Peruskoulun valtionosuusrahoitukseen perustuvat oppilasmäärät 20.9.2023. Ei sisällä ruotsinkielistä perusopetusta. // Väestöennuste: Espoon Tutkimus ja Tietotuotanto, toteuma: Tilastokeskus, aluesarjat 31.12.2022, ei sisällä ruotsinkielisiä).

Opiskelijamäärän on ennustettu kasvavan, mikäli lukion aloituspaikkoja varataan jatkossakin vähintään 66 %:lle peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Kuvasta 14 voidaan todeta, että opiskelijamäärä kasvaa hyvin todennäköisesti koko 2020-luvun. Kuvan keltaiset palkit kuvaavat peruskoulun nykyisten vuosiluokkien kokoon perustuvien opiskelijamäärien ennusteita, joten ne eivät huomioi kaupungin kasvua. Sinisiin palkkeihin perustuva ennuste kuvaa 15-vuotiaiden ikäluokan väestöennustetta, mutta tuottanee liian suuren opiskelijamäärän, koska koko ikäluokka ei ole Espoon kaupungin peruskouluissa.

Syksyn 2024 opiskelijamääräennuste on 6 796.

3.3 LUKIOKOULUTUKSEN KESKEYTTÄMINEN

Vuonna 2023 Espoon lukioissa opiskeli kolme ikäluokkaa oppivelvollisia opiskelijoita. Oppivelvollisuuslain mukaan opiskelija ei voi erota oman ilmoituksensa perusteella, mikäli hän ei ole aloittanut toisessa oppivelvollisuuskoulutuksessa. Kaikista opiskelijoista, jotka katsotaan eronneeksi, tulee koulutuksen järjestäjän tehdä Valpas-ilmoitus asuinkunnalle. Vuonna 2023 Valpas-ilmoituksia tehtiin Espoon kaupungille yhteensä 155, joista 9 tuli Espoon kaupungin lukioista. Määrä vastaa 0,1 %:a vuoden 2023 opiskelijamäärästä (6533). Kaikkiin opinnot keskeyttäneisiin oltiin yhteydessä ja heidät ohjattiin tai tarvittaessa osoitettiin koulutuksen piiriin oppivelvollisuuslain edellyttämällä tavalla.

18 vuotta täyttäneiden lukiolaisten osalta oppilaitos on velvollinen ilmoittamaan eronneet opiskelijat etsivälle nuorisotyölle. Vuonna 2023 etsivä nuorisotyö sai yhteensä 52 ilmoitusta kaikista Espoon lukioista sisältäen myös Omniassa sijaitsevan Espoon aikuislukion.

3.4 YLIOPPILASKIRJOITUSTEN TULOKSET

Keväällä 2023 Espoosta valmistui 1436 ylioppilasta. Kevään ylioppilaskirjoituksissa Espoon kaupungin suomenkielisten päivälukioiden kaikkien kokeiden keskiarvo oli 4,8 (valtakunnallinen keskiarvo 4,3). Keväällä 2022 vastaava keskiarvo oli 4,8 (valtakunnallinen keskiarvo 4,3).

Syksyllä 2023 Espoossa valmistui 245 ylioppilasta. Kaikkien kokeiden keskiarvo oli Espoon kaupungin suomenkielisissä päivä- lukioissa 4,4 (valtakunnallinen keskiarvo oli 4,0).

3.5 JATKO-OPINTOIHIN SIJOITTUMINEN

Espoon lukioista valmistuneet sijoittuvat verraten hyvin jatko-opintoihin. Tilastokeskuksen sijoittumispalvelun tilastoista selviää, että vuoden 2018 espoolaisylioppilaista (n = 1630) 74 % oli jatko-opiskelijana vuonna 2021 (vuonna 2017 lukion päättäneistä jatko-opiskelijana vuonna 2020 oli 76 %). Ammattikorkeakoulussa opiskeli 19 % (2017: 18 %) ja yliopistoissa 48 % (2017: 51 %) lukion vuonna 2018 päättäneistä. Muihin suuriin lukiokoulutuksen järjestäjiin verrattuna Espoon lukiolaisia sijoittui erityisen runsaasti yliopistoihin.

4. OPPIVELVOLLISUUDEN LAAJENTUMISEN TOTEUTUMINEN

Syksyllä 2023 kolmas laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluva ikäluokka aloitti toisen asteen koulutuksen tai siihen valmentavan koulutuksen. Kaikille suomenkielisten lukioiden aloittaville opiskelijoille (2123) hankittiin henkilökohtaiset leasing-tietokoneet, digitaaliset oppimateriaalit sekä muut opinnoissa tarvittavat materiaalit ja lisenssit. Syksyllä neljättä vuosiluokkaa lukuun ottamatta kaikki lukiolaiset olivat oppivelvollisuuden piirissä.

Oppivelvollisuuslaissa keskeistä on oppivelvollisten ohjaus- ja valvontavastuu, jota toteuttavat perusopetuksen järjestäjä, toisen asteen koulutuksen järjestäjä sekä asuinkunta. Perusopetuksen järjestäjällä on perusopetuksen päättävien ohjaus- ja valvontavastuu siihen asti, kun oppivelvollinen on saanut paikan koulutuksesta. Tähän kuuluu myös oppivelvollisen koulutukseen hakeutumisveloitteen toteutumisen seuraaminen. Mikäli oppivelvollinen ei saa paikkaa opetus- ja kulttuuriministeriön määrittelemään päivämäärään (elokuussa) mennessä, hänet siirretään asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuulle (Valpas-ilmoitus).

Asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuuta tehdään tulosityksikön koulutuksen palvelualueen sekä nuorisopalveluiden palvelualueen tiiviinä yhteistyönä. Vuonna 2023 Espooseen palkattiin toinen suunnittelija ilman paikkaa olevien nuorten ”Valpas-ohjaajaksi”.

Vuonna 2023 asuinkunnan vastuulle siirtyi 226 ilman opiskelupaikkaa olevaa oppivelvollista (vuonna 2022: 144). Valpas-ilmoituksia oli 155 ja muita ilmoituksia 71. Muuta kautta ilmoitetut nuoret ovat pääosin hiljattain maahan saapuneita oppivelvollisia, joista osa vielä odottaa kotikuntastatusta.

Oppivelvollisuuslain mukaisia opiskelupaikan osoittamisia tehtiin vuoden aikana yhteensä 12 (vuonna 2022: 9). Perusopetuksen päättävän ikäluokan koko vuonna 2023 oli noin 3 200.

Merkittävänä haasteena oppivelvollisuuden laajentamisessa on ollut oppivelvolliselle suunnattujen valmistavien koulutusten aloituspaikkojen riittävyys sekä koulutuksen aloittamisajankohdan kohtuuton viivästyminen. Haasteet ovat koskettaneet erityisesti maahanmuuttotautaisia oppivelvollisia, jotka ovat suorittaneet lähtömaassaan perusopetusta vastaavat opinnot ja jotka eivät osaa suomea. Tälle kohderyhmälle on ollut vaikea löytää kielen oppimista ja kotoutumista tukevaa koulutusmuotoa, koska Tuva-koulutusta ei ole varsinaisesti suunnattu oppivelvollisille, jotka eivät osaa lainkaan suomea. Syksyllä 2023 Omniaan kuitenkin perustettiin kaksi Tuva-ryhmää ns. 0-kielitaitoisille oppivelvollisille. Lisäksi loppuvuodesta perustettiin vastaava ryhmä myös aikuisten perusopetukseen.

5. LUKIOKOULUTUKSEN MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ

Lukiokoulutuksen oma väri- ja kuvamaailma sekä kärkeviestit otettiin käyttöön keväällä 2023 (Kuva 16). Espoon lukiot -tunnuksen lisäksi materiaaleissa käytetään Espoo-tunnusta. Brändiä kehitetään edelleen ja ilmeestä tehdään tarvittaessa uusia sovelluksia (esimerkiksi omiin videotuotantoihin lukiokoulutuksen värimaailma).

Brändin väri- ja kuvamaailmalla kuvataan positiivisella tavalla espoolaisia nuoria, joista jokainen on omanlaisensa, mutta yhdessä tekemässä meidän lukioistamme hyvinvoivaa ja kyvykästä yhteisöä. Pääkuvatasolla nuoret kuvataan usein lähikuvamaisesti, mutta arjen uutiskuvatasolla nuoret ovat aktiivisina toimijoina. Kuvamaailmassa on tärkeää nostaa esille erilaisia nuoria.

Lukiokoulutuksen markkinointiviestinnän tavoite on lisätä lukiokoulutuksen tunnettavuutta Espoon sisällä. Markkinointiviestintä on siellä, missä nuoretkin, niin fyysisesti kuin digitaalisestikin. Lukiokoulutus näkyy sosiaalisessa mediassa ja ulkomainonnassa Espoossa. Näin voidaan lisätä Espoon lukiokoulutuksen tunnettavuutta. Markkinointiviestinnässä tuodaan esiin erilaisten lukiolaisten omia kokemuksia opiskelusta ja lukioista. Vaikka kerrotaan yksittäisen lukiolaisen tarina, tuodaan samalla esiin kaikkia lukioita ja kehoitetaan yleisesti hakemaan espoolaiseen lukioon.

Markkinointiviestinnässä luodaan mielikuvaa, jossa lukioissa opiskelevat nuoret voivat kokea lukiokoulutuksen sekä oman lukionsa omakseen – sellaiseksi, joka palvelee juuri heidän opiskeluaan ja intressejään parhaiten, yhdessä ja yksilöllisesti.

Viestinnässä tuodaan esiin lukiokoulutuksen ajankohtaisia tapahtumia ja uutisia sekä lukiokoulutuksen moninaisuutta ja onnistumistarinoita.

**ESPOON
LUKIOT**

**MEIDÄN
LUKIO**

**EI MIKÄ
TAHANSA
LUKIO**

Kuva 15. Lukiobrändin mukainen logo (vasemmalla) ja ydinviestin mukaisia kiteytyksiä.

6. ARVIOINTITIEDON HYÖDYNTÄMINEN TOIMINNAN KEHITTÄMISESSÄ

Espoon lukiokoulutuksesta kerättyä arviointitietoa, kuten tilastoja, tunnuslukuja sekä kyselyiden tuloksia, hyödynnetään tulosyksikön ja lukioiden toiminnan kehittämisessä ja tavoitteiden määrittelyssä. Arviointitiedon merkitys on keskeinen esimerkiksi valtionavustuksella rahoitettavien hankkeiden tavoitteiden asettelussa sekä toteuttamisessa.

Tämän arviointiraportin pohjalta lukiokoulutus tarkentaa jatkuvasti tavoitteitaan ja kehittämiskohteitaan. Lisäksi Espoon lukiokoulutuksessa kerätään kaikilta lukioilta tietoa opiskelijakyselyillä, opettajakyselyillä ja kaupungin henkilöstökyselyillä, lukiolinjan johtoryhmän seminaarityöskentelyllä. Lisäksi koostetaan lukuvuoden aikana keskitetysti tietoa tulokorttiseurantaa varten sekä tietoa hyvinvoinnista, arvosanoista ja opiskelijoiden lukion jälkeisestä sijoittumisesta.

Espoon lukiolaisista 1. ja 2. vuoden opiskelijat osallistuivat keväällä 2023 kouluterveyskyselyyn, jonka kaupunki- ja lukiokohtaiset tulokset tulivat lukioiden käyttöön marraskuussa. Osa lukioista osallistui myös Lukiolaisbarometriin, ja lisäksi tietenkkin tulevat lukioiden omat palautekyselyt.

Lukiokoulutuksesta kerätään myös tilastotietoa; osa Opetushallituksen ohjeiden mukaan (esim. Opiskelijamäärät vuosittain ja opiskelijoiden äidinkielet), ja osa lukiolinjan tulostavoitteita varten.

Tiedonkeruun ja kyselyjen tavoite on, että sekä Espoon lukiokoulutus kokonaisuutena että jokainen lukio erikseen pystyvät päätöksentekoon tietopohjaisesti ja pystyvät suunnittelemaan toimintaa toiminnan arvioinnin perusteella.